

DOMOVINA

Oglašni:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K.

Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.

Klerikalci in Sokolstvo.

Glasila SLS. se v zadnjem času neprestano zaganjajo v sokolstvo. Povod zato jim dajeta ukaza ministrov Marinkoviča in Pribečeviča, s katerima se uvaja v celi državi v srednjih in ljudskih šolah pri telovadbi sokolski telovadni sistem. To zadostuje, da klerikalci kričijo o «naskoku na nra vno versko vzgojo v šoli».

Klerikalci so že od nekdanj zakleti neprijatelji sokolstva. S pomočjo avstrijske vlade so pred svetovno vojno v naši zemlji proti Sokolu, ki je bil opasen kot nacionalna in «srbofil-ska» organizacija, ustanovili Orla, z namenom, da bo ta telovadna organizacija opora črnožolte propagande med Slovenci. Ob izbruhu vojne so bile zato vse sokolske organizacije razpuščene in ustavljene. Zveza Orlov pa je oficijelno nabirala prostovoljce za avstrijsko armado. Z razpadom Avstrije bi moralo pri nas nujno propasti in izginiti vse, kar je služilo robstvu. Tega mnenja niso bili klerikalci, ki so tudi še sedaj storili vse, da orlovsko organizacijo še okrepe. Ko so klerikalci uvideli, da hoče naša država v spoznanju njega visokega narodnega in kulturnega pomena Sokolstvu priznati v narodni vzgoji ono mesto, ki mu po zaslugi gre, so skušali to vsaj v Sloveniji preprečiti za vsako ceno. Takratni poverjenik dr. Verstovšek je kratkoma ministrski sokolski ukaz zaprl v miznico in ga ni izvršil. Za časa Protič-Koroščeve vlade je zopet porabil priliko, da je na lastno pest in brez privoljenja ministrstva dekretiral v Sloveniji, da naj se v šolah upošteva — Orle kot Sokolstvu enakovredno organizacijo. Šele naknadno se je dr. Korošču posrečilo izsiliti od tedanjega ministra Trifunoviča kot politično nagrado, da je dr. Verstovškov že preje izdani ukaz potrdil ter postavil Orla v isto vrsto s Sokolom. Koncem decembra je minister Pribečevič ponovil ukaz o sokolski vzgoji naše mladine. Dočim je Marinkovič z lanskim ukazom od 19. jan. samo še opozarjal na važnost in pomen sokolske telovadbe, dekretira minister Pribečevič kategorično, da se ima po vseh srednjih in ljudskih šolah uvesti sokolski telovadni sistem ter gojiti z njim odlično narodno in prosvetno delo.

Ukaz min. Pribečeviča je tako jasen, da ne dopušča niti najmanjšega dvoma. Država hoče, da bo po vseh šolah in v celi državi telovadna vzgoja enotna in ista. Pribečevičev ukaz ne pripušča poleg sokolskega sistema v naših šolah nobenega drugega, poleg sokolske organizacije nobene druge organizacije, ki bi smela imeti vpliv na našo mladino. Celo v nacionalni vzgoji preiskušena organizacija srbskih «četnikov» je s Pribečevičevim ukazom izgubila opravičenost do samostojnosti ter je njen obstoj navezan izključno na Sokolstvo.

Krokodilove solze, ki jih sedaj točijo klerikalci zaradi svojih Orlov dejanskega položaja ne morejo prav nič več izpremeniti. Iz sokolskega vprašanja delati sedaj kulturno-bojne afeje je pa naravnost absurdno.

Ni naravnost absurdno ni kot da začnejo klerikalci z vso resnostjo računati z novimi razmerami. Ako nočejo po nepotrebnem tritati svojih moči, naj pripravijo čim hitreje likvidacijo orlovke organizacije. Za v resnici narodne fante med orli, za vse one, ki jim je na resnično narodni vzgoji naše mladine, so sokolske vrste vedno odprte. Organizacija Orlov, ki bi hotela delovati tudi v Jugoslaviji še naprej v predvojnem duhu in naj bo njen telovadni sistem tudi več ali manj posrečen plagijat sokolskega sistema, pa nima danes več pravice do obstoja. Dolžnost države je, da taki organizaciji ne zapu mlade generacije našega naroda.

(Iz Jutra.)

Naši Nemci.

Omenili smo zadnjič, da je doktor Zerjav posredoval pri ministru za notranje zadeve v zadevi preganjanja koroških Slovencev, kakor smo priobčili tudi odgovor ministra notranjih zadev Draškoviča, ki je izjavil, da bo vse storil v zaščito naših nesrečnih bratov na Koroškem.

Besedam so kmalu sledila dejanja, na Slovenskem so prepovedane vse nemške prireditve in v izgledu so še razni drugi ukrepi, ki bodo v stanu vplivati na avstrijske Nemce v tem smislu, da sprevidijo, da oni ne morejo in ne smejo več tako postopati z onimi Slovenci, ki so še ostali pod njihovo oblastjo, kakor so postopali nekdanj.

Mi smo imeli dovolj vzroka nastopiti proti Nemcem, ki so pripadli naši državi, z vso ostroostjo, mi bi opravičeno postopali z njimi tako, kot so oni poprej postopali z nami. Ampak nam je maščevalnost tuja in Nemci so mogli med nami mirno dalje živeti, v uradih so lahko govorili v svojem jeziku, dobili so svoje šole, v Ljubljani je bila otvorenja celo popolnoma nemška gimnazija, četudi Slovenci v Avstriji niti ene popolne slovenske srednje šole nismo imeli.

Hvaležnosti za vso to našo dobrohotnost, seveda, nismo želi, med našimi Nemci so prave bele vrane oni, ki bi bili v vsakem oziru zanesljivi naši državljani, velika večina pa kuje noč in dan načrte proti Jugoslaviji in izziva Jugoslovane pri vsaki priliki in na najnesramnejši način. Navzlic vsemu temu smo mi ostajali mirni in našega zadržanja nasproti našim Nemcem nismo čisto nič spremenili, temveč smo jih puščali na miru, bili smo proti njim nad vse obzirni, tako, da so oni za-

čeli pod konec preteklega leta v naših severnih obmejnih krajih že dejansko napadati in celo streljati naše ljudi, tako, da je že splošno začelo prevladovati mnenje, da se mora naše držanje nasproti Nemcem temeljito spremeniti, da se teh par tisoč Nemcev nauči, da se nahajajo v jugoslovanski državi.

Medtem je prišel koroški plebiscit, ki je za nas neugodno izpadel in mi smo morali izprazniti to nekdanj čisto slovensko deželo, zibelko Slovencev, v kateri se je pod avstrijsko vlado tako razpaslo nemčurstvo, da je večina glasovalcev glasovala za Avstrijo. Nemci in nemčurji so se potem vrgli kot hijene na zavedne koroške Slovence, ki se v novih razmerah niti ganiti ne smejo. Na šolah poučujejo slovenske otroke nemški učitelji, ki niti besedice slovenske ne znajo, v uradih se sliši samo nemščina in revež je oni koroški Slovenec, ki pride v kak urad po opravkih in spregovori slovensko. Vsaka tudi najnedolžnejša slovenska prireditve je na Koroškem prepovedana, domače, tam pristojne Slovence izganjajo iz dežele, Slovence napadajo in pretepajo povsod in pri vsaki priliki.

Krvice, ki se godijo koroškim našim rojakom, kričijo do nebes in Nemci uganjajo svoja divjaštva gotovo samo zato, ker jim niti na misel ni prišlo, da bi jih Jugoslovani mogli posnemati v njih divjanju in v tem se niso motili. Mi koroških Slovencev ne bomo posnemali v njih divjanju, mi naših Slovencev ne bomo pretepali in tudi njihovega imetja se ne bomo dotikali, ker smo kulturni narod in hočemo tak tudi ostati. Ampak naše popustljivosti mora biti konec, naše Nemce moramo pripraviti do tega, da bodo spoštovali državo v kateri živijo, ali pa — naj gredo čez mejo, v «obljubljeno» deželo Avstrijo.

Prepovedati jim javne prireditve, to nikakor še ne zadostuje, to je še vedno preblaga kazen za divjanje njihovih koroških somišljenikov. Bolj trdo je treba prijati naše Nemce in kakor oni zapirajo slovenske gostilne na Koroškem, tako naj se zaprejo nemške gostilne pri nas, kjer se takointako samo hujška proti naši državi. Zavedni Jugoslovani morajo stanovati v Mariboru v vagonih in raznih nezdravih luknjah, ker se Nemci, od katerih mnogi niso niti naši državljani, šopirijo po velikih stanovanjih. To se mora spremeniti, vsaka obzirnost in odjenljivost v tem oziru mora prenehati in stanovanja pravično razdeliti. Zne hujške naj se požene preko meje, v naših uradih se mora govoriti samo slovensko, kakor tudi na Koroškem ne dovolijo našim rojakom, da bi se v uradih posluževali svoje materinščine.

Velike spremembe bi se morale izvršiti na polju šolstva. Nemška gimnazija v Ljubljani je odveč, posebno

v sedanji obliki! Zadostovala bi popolnoma nemška spodnja gimnazija, ker štiri leta bi morala zadostovati vsakemu, da se toliko nauči slovensčine, da bi v višjih gimnazijskih razredih lahko sledil slovenskemu pouku. Slovencev je bilo v Avstriji veliko več, kakor je sedaj Nemcev pri nas in so bile naše srednje šole v višjih razredih vendar čisto nemške. Zakaj bi mi bili boljši od Nemcev? Mi bi Nemcem sicer privoščili tudi celo gimnazijo, ko bi oni vsaj zdaj, po polomu, pošteno in pravično ravnali z našimi rojaki na Koroškem, kjer je več Slovencev, kot Nemcev pri nas in ki živijo skupno, niti ene slovenske ljudske šole ni, mi pa naj bi peščici naših Nemcev vzdrževali kar celo gimnazijo!

Nemci živijo pri nas skupno samo na Kočevskem in tam naj imajo svoje ljudske šole. Drugače so Nemci raztreseni po spodnještajerskih mestih in trgih, odvisni so popolnoma od čisto slovenske okolice in jim je znanje slovensčine tako potrebno kot vsakdanji kruh. Njih otroci naj torej zahajajo v slovenske šole in s prihodnjim šolskim letom se lahko opustijo vse nemške vzporednice na ljudskih šolah v teh krajih, kot nepotrebne.

Mi bi prav radi privoščili našim Nemcem marsikaj, priznali bi jim pravico do popolne ravnopravnosti na vseh poljih javnega življenja, ampak oni bi morali postati najprej lojalni in zanesljivi državljani, oni bi morali prenehati s hujškanjem in izzivanjem, morali bi se vživeti v vlogo nezatne manjšine v jugoslovanski državi in temu primerno uravnati vse svoje življenje in delovanje med nami. To bi bil prvi pogoj, da jih začnemo smatrati za polnopravne naše sodržavljane. Dokler bodo pa oni samo hujškali proti naši državi in nas izzivali in dokler bodo njihovi rojaki na Koroškem tako neusmiljeno preganjali naše tamošnje rojake — dotlej moramo biti trdi in neizprosni, ker samo na ta način jih napravimo nenevarne in samo na ta način privedemo avstrijske Nemce do uvidevnosti, da postanejo nasproti našim rojakom na Koroškem pravični.

Upamo, da se bo v bodoče politika naše vlade nasproti našim Nemcem gibala v tej edini pravilni smeri. Začetek je tukaj — pričakujemo nadaljevanje, ker prepoved nemških prireditvev še ni vse, storiti je treba še veliko več.

Kapitulacija klerikalcev.

Naši klerikalci so izgubili glavo, oni tavajo kot slepci po Jugoslaviji in zato doživljajo poraz za porazom. Kot junaki so šli v Beograd k otvoritvi ustavotvorne skupščine, priseči niso hoteli in sploh so se delali, kakor bi se brez njih in proti njihovi volji ničesar ne moglo stori-

ti. Združili so se v Beogradu z brezverskimi narodnimi klubaši in z bosanskimi muslimanskimi graščaki, intrigirali so pri radikalcih, da bi ti zapustili demokrate in se združili z njimi, obenem so pa željno pričakovali Radića, da bi s svojimi boljseviki prišel v konstituantu, združil se tam s klerikalci in njihovo družbo in — razdelil Jugoslavijo na več majhnih državic na veliko veeslje naših zemlje lačnih sosedov.

In doživeli so polom. Radikalci niti na misel ne pride, da bi pomagali klerikalcem rušiti državo, ki so jo ustvarjali, temveč delajo složno z demokrati na njeni ureditvi; Radić s svojimi boljseviki pa tudi ne prihaja in klerikalci so na enkrat sprevideli, da so pravzaprav osamljeni, da je njihova armada, s katero so hoteli Jugoslavijo ako že ne razdeliti, pa vsaj oslabiti, preslaba za tako vojno podjetje, da so vrste onih, ki hočejo državo braniti proti vsakemu napadu, preveč strnjene in odločne.

In klerikalci so kapitulirali. Preteklo soboto so prisegli kralju in edinstveni državi, kar sicer nikogar ni vznemirilo, ker se je že zdavnaj vedelo, da se klerikalnega vpitja ni treba bati. Pri tem so pa klerikalci slišali take, da jih nikdar ne bodo pozabili. Posebno samostojni kmetje so se pošteno znesli nad njimi, ker so klerikalni poslanci govorili doma, da so se samostojni kmetjski poslanci s prisego «prodali Srbom» in ti so sedaj pred vsemi poslanci vpili nanje, da so se sedaj oni, klerikalci, prodali Srbom.

Dobra je bila ta lekcija in klerikalci so stali osramočeni pred celo ustavotvorno skupščino, še bolj jih je pa osramotil minister Pribečević, ko jim je dokazal, da je v ministrstvu glasoval tudi tedanji minister prometa, dr. Korošec, za poslovnik in prisego, proti kateri je potem tako ostro nastopil, dokler se ni na koncu konca, skupaj s svojimi tovariši uklonil.

Iz tega se vidi, kako se klerikalni poslanci iz svojih volilcev naravnost norčujejo, ker doma samo zabavljajo in obljublajo vse mogoče, posebno pa še nemogoče stvari, v Beogradu pa na vse to pozabijo in samo «tuhtajo», kako bi zopet svoje volilce doma lepo «nafarbali» in kaj so vse za nje storili, ali pa storiti hoteli, pa niso mogli. V resnici, seveda, nič dobrega niso nameravali storiti, ker sicer ne bi samo ovirali dela ustavotvorne skupščine in iskali načina, kako bi oslabili državo, kar gotovo ni v korist njihovih volilcev, ki bi tudi

že enkrat radi videli urejene razmere, v katerih bi se razvilo gospodarsko življenje. V tem oviranju vsakega dela po klerikalcih in njihovih prijateljih je ravno vzrok neurejenih razmer in kadar bodo klerikalci zopet zabavljali zaradi neurejenih razmer v državi, naj jih ljudstvo vpraša, zakaj ne sodelujejo pri delu, zakaj mislijo samo na svoje strankarske koristi in zanemarljivo delo za splošne državne in ljudske koristi.

Klerikalci namreč niti sedaj, po prisegi, ne mislijo opustiti svojega razdiralnega dela in žugajo, da zapustijo ustavotvorno skupščino in Beograd, ako ne bo ustavotvorna skupščina taka, kakršno bi oni hoteli imeti, t. j. ako se Slovenija ne izroči na milost in nemilost rimskemu klerikalizmu. Pri tem so pa klerikalci nesramni in pravijo, da se «brez Slovencev» ne sme delati ustave, ker si še vedno domišljajo, da oni sami predstavljajo in zastopajo Slovence. To domišljavost je treba klerikalcem izbiti iz glav, ker od 40 slovenskih poslancev je klerikalcev samo 14, to je pa komaj dobra tretjina, torej niti polovica, kaj še-le večina slovenskih poslancev! In ta manjšina je tako drzna, da nastopa v Beogradu tako, kakor bi bila ona edina zastopnica slovenskega ljudstva!

Naj se klerikalci ne igrajo in naj ne napenjajo strune preveč! Ustava ne bo nikdar taka, kakor bi jo oni hoteli imeti, ker Jugoslavija hoče biti močna in ako oni izvršijo svoje pretnje, da zapustijo ustavotvorno skupščino, se bo našlo takoj zdravilo proti temu, kakor se bo našlo tudi zdravilo za Radića in njegove boljsevike! Novih volitev se ne boji nihče, vzroka bati se jih, imajo samo oni, ki nove volitve izzivajo. Ako se klerikalcem zdi 14 mandatov, ki jih imajo sedaj, preveč, naj le izzovejo nove volitve, pa bo število njihovih mandatov takoj močno zmanjšano!

Klerikalci so zavozili popolnoma in namesto da bi svojo napako sprevideli in krenili na pravo pot, vztrajajo na stranpotih. To jih bo popolnoma uničilo in prav je tako, ker dozoreli so popolnoma za to, da izginejo s površja.

Naloge našega učiteljstva.

Vodja poverjenstva za uk in bogočastje za Slovenijo, dvorni svetnik dr. Skaberne, je naslovil na poverjenstvo Udruženja jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani pismo, v kate-

rem podaja nekaj smernic za šolo, kakor tudi za izvenšolsko delovanje slovenskega učiteljstva.

V pismu uvodoma naglašja, da je prepričan, da vrši učiteljstvo v polni meri svoje poklicne dolžnosti pri pouku in vzgoji v šoli. Tako je delovalo prej v težkih razmerah, tembolj pa sedaj, ker ve, da vzgaja in uči mladino v svobodni državi, ki skrbi za povoljno materialno stanje svojega učiteljstva.

Vse, kar stori danes učiteljstvo za šolo, stori tudi za državo, za svojo državo. Zato pa prešinaj ves vzgojni pouk ideja našega narodnega in državnega edinstva izkratka: državna misel! Taka vzgoja prepoji naš bodoči rod s pravilnim pojmovanjem naše državnosti, ki bo uspešno kljubovala vsem zunanjim in notranjim sovražnikom. In to bo v najodličnejši meri zasluga našega učiteljstva, ki polaga s takim svojim delovanjem v šoli trdne temelje državni bodočnosti. Učiteljevo delovanje se pa raztezaj tudi izven strogo političnih dolžnosti na vse panoge kulturnega dela med narodom. Tako postane pravi narodni učitelj in vzgojalec.

Ves svet je danes prežet z materializmom, učiteljstvo pa je iz prejšnje dobe žrtvovanja preneslo v sedanjke čase svoje stanovske ideale. Vodja poverjenstva zato pričakuje od učiteljstva, da bo radovoljno posvečalo svoje moči in zmožnosti vselej in povsod splošni blaginji, kjer ga kliče na delo potreba na tem ali onem poprišču splošnih državnih in narodnih interesov. Imenoma navaja obrtno- in trgovskonadaljevalne šole, gospodinjke in gospodarske tečaje, občinske naprave in ustanove, ki so za splošno blaginjo naroda nujno potrebne, toda ne morejo dosežati svojih nalog, kjer se ne loti dela usposobljeno učiteljstvo. Ako materialna stran tega pouka ne ustreza zahtevam učiteljstva, naj mu bo delno moralno plačilo zavest, da služi narodu in po njem državi.

Kdor ljubi svojo domovino ter ji hoče posvetiti svojo moralno moč, ta se ne bo plašil nobenega dela, ki koristi narodu ter dviga in utrja veljavo učiteljskega stanu med narodom. Naš narod in naša država sta vredna patriotskega dela! Saj iz skupne sreče in skupne blaginje izvira neusahljiv studenec blaginje za vsakega posameznika.

Vsi se zavedajmo — konča pismo — da je tako delo naša sveta patriotska dolžnost: učiteljstvo naj se pa še posebej zaveda, da je državo gradeč in vzdržujoč element!

Umrljivost otrok.

Med vzroki, da se število Slovencev ne množi niti tako, kakor število manj plodovitih narodov, je tudi umrljivost otrok. Najokrutnejša morilka slovenskih otrok je materinska nevednost in brezbržnost. To je nad vse žalostna resnica. Pri nas je umrljivost otrok nerazmerno velika, dosti večja kakor pri drugih narodih. Zlasti mnogo pomrje nezakonskih otrok. Včasih se je mislilo, da je število nezakonskih otrok najboljšje merilo za npravnost kakega prebivalstva. Nezakonski otrok je veljal za sad «greha», nezakonsko rojstvo je bilo madež za mater in otroka. Danes pa vemo, da je bilo to naziranje neumno. Tudi vemo, da je število nezakonskih otrok največ posledica socialnih in ekonomskih razmer, ne pa višje ali nižje npravnosti ljudstva. Pa bodi že tako ali tako, nezakonski otroci niso krivi svojega rojstva; na svetu so in imajo ravno isto pravico do življenja in do sreče, kakor vsak zakonski otrok.

Nezakonskih otrok pomrje razmeroma skoraj še enkrat toliko kakor zakonskih in navadno ostanejo proletarci najnižje vrste. Tega so krive razmere. Nezakonskemu otroku se godi navadno v mladih letih še slabše kakor psu, a ko količkaj doraste, ga pahnejo v svet: plavaj če znaš, če ne, se pa potopi.

In vendar je prav lahko rešiti na tisoče teh nesrečnih bitij smrti in jih napraviti za koristne člane človeške družbe in dobre ljudi. Kaj se da storiti, to kaže mesto Lipsko. Tam je zavlada uprav strašna umrljivost otrok. Vsako poletje jih je nad polovico umrlo. Končno je mestna občina vzela stvar v roke, prevzela oskrbovanje nezakonskih otrok in je v nekaj letih dosegla, da pomrje veliko manj nezakonskih, kakor pa zakonskih otrok.

Pri nas se je šele zadnja leta začelo nekaj delati za varstvo otrok. Sodni uradniki so vzeli stvar v roke in hvaležni smo jim lahko, da so se tega lotili. Naj bi jih podpirali vsi, ki sploh človeško čutijo, naj bi jih zlasti podpirale občine, saj je človeško življenje najdražji zaklad vsega naroda. Posebno paznost je posvečati nezakonskim otrokom, s katerimi se je včasih ravno uprav kanibalsko. Starejši Ljubljančani se bodo spominjali, da so svoje dni nezakonske otroke gotovih «kavalirjev» dajali na rejo v hiše, ki so jih imenovali «Selchkamre», kjer so otroci navadno že v kratkem pomrli.

LISTEK.

MANICA:

Na pustni večer.

Hej, pustni dan! To je že od nekdanj dan veselja in zabave povsod, tudi na kmetih. No, da, kdo bi pač zameril mladim ljudem nekoliko nedolžnega razvedrila, če pomislimo, da bodo odslej mirovali ves postni čas, prav tja do Velike noči.

A kakor naletimo povsod in pri vsaki stvari izjeme, prav tako je bila tudi lanski pustni večer med veselo mladino žalostna, pa še kako žalostna, Tonejeva Mina.

Mina je bila zaljubljena, oh in tako iskreno zaljubljena. Njena vroča in dolgotrajna ljubezen je veljala Streharjevemu Blažu, krepkemu mladenci, o katerem so govorili nevošljivci — vsaj Mina jih je sodila tako — da ni niti polovico toliko vnet za Mino kakor ona za njega, da bi se je že rad otrebil, ker ni posebno lepa in je precej starejša od njega, da zaradi tega misli na Ameriko, skratka, da bo z Mino težko kaj.

Razume se, da so bile take opazke Mini vse prej nego po volji.

«Le čakajte», se je srdila sama pri sebi, «ko pride predpust, se vam bodo vsem zavezali dolgi jeziki. Blaž me poroči, prav gotovo me poroči, kaj bi pa tudi čakal dalje. Oče mu prepusti bahtico, kadar le hoče, torej kaj bi potem še odlašal. Čim prej, tem bolje!»

«Ljubezen je gluha in slepa», pravi pregovor. Pa bo že menda res tako, kajti Mina v svoji preveliki ljubezni ni niti najmanje slutila, da je ljudska govorica kolikor toliko resnična in da postaja Blaž res vedno hladnejši do nje. Zato jo je še hujše zadel udarec, ki ga niti v sanjah ni pričakovala.

Nekega večera — Mini je še dobro v spominu — potrkala na okno njene spalnice ljubljani Blaž.

«Mina, čuješ Mina! Hej duša zaspala, zbudi se, zbudi! Prišel sem po slovo! Imaš li kaj šopčka zame, ha ha ha»

Nekako porogljivo so zvene te besede in smeh nekoliko vinjenega mladeniča tja v tiho noč.

A Mina ni opazila tega. Kakor bi trenil je bila pri oknu in zadržela vsa plasnja:

«Blaž, za božji čas, Blažek, ne šali se z menoj! Reci, da to ni res! Za pet ran, kaj naj počnem brez tebe?»

«Ju hu hu,» je zavriskal fant iz vsega grla in ne čakaje Mininega odgovora, odšel pevaje v temno noč...

Nesrečna Mina je sedaj vedela zadosti, mnogo več kot zadoosti.

Zato se res ni čuditi, ako Mino potem celo pustni dan ni mogel razveseliti. Vsa zlomljena je seštevila na prste vse one srečne pare, ki so se poročili minuli predpust in točila pritajene, toda bridke solze.

Z vso gotovostjo je računala, da bo letošnji pustni dan že gospodinjala Blažu, a zdaj — kje je on...?

Ko se je zvečerilo, so odšli vsi domači v bližnjo gostilno, da kakor vsako leto, tako tudi danes zapijejo in zaplešejo «pusta.»

Mini pa se ni zljubilo nikamor. Po večerji je hitro vse pospravila, postavila še na svojo nočno omaričo običajni lonček vode, katero je

ponoči včasih nekoliko popila, nato pa se odpravila zgodaj v posteljo.

In vendar se je tudi Mini obrnilo na bolje. Prišlo je, da še sama ni vedela kako, pa še kako hitro je prišlo. Za dežjem žalosti ji je mahoma posijalo solnce najlepše sreče. Njen Blaž ni pozabil nanjo. Vrnil se je iz daljnje Amerike ter pričel takoj priprave za ženitev. In kako je bil vesel, da mu je ostala Mina zvesta.

Nevošljiva sosednja dekleta so se kar penila od jeze, a vse zaman. Poročni dan je napočil in Mina je stopala kot presrečna nevesta svojega ženina Blaža — ki se ji je zdel sedaj še enkrat tako lep — v bližnjo župno cerkev ter se združila z njim za vse življenje.

Po poroki je sledila na Blaževem domu sijajna gostija. Godec je zagraj takozvani «solo», ki je veljal izključno le ženimu in nevesti.

Ej, kako ljubeznjivo je objel brhki Blaž svojo žensko, srečno Minko, da jo zasuce po sobi...!

Ali, kaj pa je to? Mina mahoma začuti, da so ji noge kakor iz lesa.

Pa tudi oskrbovanju zakonskih otrok je posvečati največjo paznost, ker so matere dostikrat tako nevedne in brezbrizne, da same spravljajo svoje otroke v grob. Zdravnik dr. Drč, ugledni specialist za otroške bolezni, je v tem oziru piscu teh vrstic povedal take detaile, da so se mu kar lasje jezili. Zdravniki imajo sploh težko stališče, ne le ker so matere navadno silno nevedne, nego tudi zato, ker se tudi najboljšim nasvetom iz brezbriznosti, navade in starokopitnosti ne pokoravajo.

Za naš narod bi bilo velikanskega, neprecenljivega pomena, če bi se umrljivost otrok kolikor mogoče zmanjšala, kajti potem bi se skupno število Slovencev kmalu izboljšalo. Porodov mora biti veliko, več kot slučajev smrti, in sicer se morajo novorojenci tudi ohraniti, potem se bo pomnožilo splošno število Slovencev. Na tem polju se odpira zdravstvenim oblastnikom hvaležno polje delavnosti, žal, da se na te oblasti ne sme mo preveč zanašati. Splošnost pa ima ne le pravico, nego tudi dolžnost kontrolirati in vplivati odločno na vzrejo otrok, dokler so matere tako nepoučene kakor dandanes.

Glavna naloga vsem strankam skupne slovenske politike mora torej biti, da skrbi za pomnoževanje slovenskega naroda in za ohranitev tistih, ki zapuščajo slovensko domovino, da bi si v tujini služili kruha.

Dopisi.

Ubogi «Domoljub». Prejeli smo z dežele: Pred kratkim je priobčil nad vse dobro informirani «Domoljub» poročilo o letošnjih cenah kože, ter jih v fantastičnih slikah slikal, in delal reklamo za Pavlov semenj. Ker ima gotovo zveze naravnost z Dunajem, vedel je povedati, da se bo dunajskih kupcev kar trlo po Ljubljani, kateri se bodo trgali za lisičje in druge kože. Višek svoje informacije je zaključil z navedbo cen. Lisičje kože od 1000 do 2000 K, vidra 3000 do 4000 K itd. Revček je pač prepisal iz «Lovca» cene, a da bi ne trpel ugled «izvirnega poročila», je izpustil glavno, da se iste cene plačajo na Dunaju v avstrijskih kronah. Seveda, za nevedneže in verižnike je bilo to voda na njihov mlin. Kupovali so, da je bilo veselje, po zelo visokih cenah. Tako zaželjeni Pavlov semenj je končno le prišel. Cele karavane lovcev, pravih in divjih, prekupovalci in verižniki so priromali s kožami v Ljubljano. Računali so med potjo na težke tisočake. Pa glej ga spaka. Reveži so se ozirali

Pa ne, da bi jo kdo izmed nevošljivcev začaral?

V silnem strahu se krepko oprime Blaža in hoteč si odpomoči, poskочи z vso močjo, pa — oh — naenkrat je sledil silen padec — bolečina — mrzel poliv — in Mina se zbudi.

Kdor bi bil sedaj videl na tleh, poleg postelje ležečo Mino, zasmilila bi se mu, najsitudi bi imel v prsih kamen namesto srca.

Glava jo je vsled padca silno bolela. In poleg tega je pri padcu še tako nesrečno zadela ob nočno omario, da se je lonček, stoječ na njej, prevrnil in mrzla voda se je razlila po Mini, ki je vkljub vsej nesreči še vedno krčevito stiskala in objemala — a ne Blaža, ki si ga je domišljala v sanjah, ampak — mehko pernico.

Ne bomo opisovali grenkih čustev uboge Mine. Pomagati ji itak nič ne moremo. Pač pa ji privoščimo iz vsega srca, da bi bil letošnji pustni dan zanjo veselejši in srečnejši od lanskega.

s kislimi obrazi po Ljubljani, kje so vendar tisti kupci. A jih ni bilo. To je bilo kletve in rentacenja nad tem ubogim «Lažljubom». Nekateri so že mislili okna pobiti na Katoliški tiskarni. Mi pa ne zamerimo nič. Dovolil si je pač predpustno šalo, saj smo vendar v predpustu. Marljivim čitateljem tega lističa pa iz srca privoščimo, če jih je spet, kakor po navadi za nos potegnili. Kadovedni smo le, po kateri ceni je on na Pavlov semenj prodal kože od kozlov, katere tako pridno strelja.

Sokolski dom v Škofji Loki. Po dvehletni neomahljivi delavnosti stavbinskega odseka našega Sokola čujemo o njegovem sklepu, da prične dne 1. marca t. l. z izdelavo prepotrebne sokoškega doma. Vpoštevaje sedanjne razmere si lahko vsakdo predstavlja težkoče, s katerimi je združen ta sklep, ki pa je kljub temu definitiven. Cast in hvala vsem prijateljem sokolstva v in izven Loke, ki so z velikodušnimi prispevki priskočili na pomoč našemu Sokolu ter ga s tem podkrepili v njegovih stremljenjih po tej za kulturo in napredek našega naroda velevažni stavbi. Sredi našega trga, na bivšem posestvu g. Oroslava Dolenca, ki nam je v ta namen po razmeroma nizki ceni prodal svojo hišo, se bo dvigal Sokolski dom in vabil v svoje prostore vse one, v kojih dušah be našel odmev klic Sokolstva po kulturi in napredku. Te lovadni, gledališki in čitalniški prostori bodo nudili našemu ljudstvu duševno in telesno hrano, tu bo dana vsem naprednim korporacijam brez razlike strank možnost zborovanja in sestankov, kar vse se je dosedaj moralo vršiti pod milim nebom. Da je bila težka odločitev pri sedanjih razmerah, si pač lahko predstavlja vsakdo sam. En milijon K predvideva stavbni proračun! V tem bodi opisano breme, katero je prevzel naš Sokol na svoje rame! Vendar nas pa to breme ne bo oviralo pri započetem delu, h kateremu nas bodri zavest, da pripravimo s Sokolskim domom našim naslednikom to, kar opazamo že zdavnaj pri naših severnih bratih. Bodočnost naše domovine odvisna le od kulture njenih sinov! Apeliramo na vsa narodno čuteča srca, da nas podpirajo po svojih močeh pri tem ogromnem delu! Vsak bodisi kakršenkoli prispevek za Sokolski dom nam bo dobrodošel, vsaj: kamen do kamna plača. Prispevki naj se blagovolijo poslati na tukajšnjega Sokola ali pa tukajšnji «Okrajni hranilnici in posojilnici» z označbo «za Sokolski dom». V Ljubljani sta poverjena nabirati prispevke brata dr. Tone Jamar v Prešernovi ulici in Alojz Payer v kavarni «Zvezda».

Zdravo!

Politični pregled.

Ustavotvorna skupščina dela navzlic vsem oviram, ki jih stavljajo klerikalci in njihovi zavezniki. Izvoljen je

ustavni odbor,

ki ima nalogo v roku 40 dni izdelati poročilo o ustavnem načrtu in o tem načrtu bo potem sklepala ustavotvorna skupščina. V odboru imajo močno večino radikalci, demokrati in zemljoradniki, ki so vsi za narodno in državno edinstvo in zato je sigurno, da bo vladin ustavni načrt, morebiti z nebitvenimi spremembami, sprejet v odboru in tudi potem v ustavotvorni skupščini. Zanimivo je, da naši klerikalci niso poslali v ta velevažen odbor niti dr. Korošca, niti dr. Gosarja, ki veljata za voditelja stranke, temveč posl. Sušnika. Iz tega se tudi vidi, da klerikalcem ni do resnega dela, da oni nobene reči ne jemljejo resno in vpijejo men-

da samo zato, ker je to vse, kar znajo in premorejo. Zelo nizko so padli klerikalci in menda bodo še nižje padali. V zadnjem času so se celo močno približali komunistom in s tem dali nov dokaz, da jim je vseeno, kje dobijo zaveznike, glavno je, da se dela na oslavljenju države.

Ministrski predsednik Pašić je kot minister za zunanje zadeve vložil pri avstrijski vladi

oster protest zaradi preganjanja koroških Jugoslovancev

in pričakovati je, da si bo dala avstrijska vlada dopovedati, da se morajo razmere na Koroškem spremeniti. Mi imamo dovolj moči in sredstev, da avstrijsko vlado prisilimo v to, ker ne samo, da je Avstrija glede prehrane popolnoma odvisna od nas, temveč je naša vlada tudi pripravljena odgovoriti na vsako nasilje nad koroškimi našimi rojaki s primernimi ukrepi na račun naših Nemcev. Koroško vprašanje sicer nikakor še ni končnoveljavno rešeno, ampak dolžnost naše države je, da se potegne za koroške Jugoslovane, dokler se oni še nahajajo v Avstriji in jih podpre z vso svojo razpoložljivo močjo. Ako s prihodnjim šolskim letom ne bodo otvorene na Koroškem slovenske šole, ne smejo biti niti pri nas otvorene nemške šole. Nemške hujskače je pa treba izgnati iz naše države!

Italijani še vedno niso izpraznili ozemlja, ki je po rapalski pogodbi prisojeno nam. Zdi se, da odlašajo s tem, ker upajo še vedno, da se našim klerikalcem in njihovim zaveznikom posreči

razbiti Jugoslavijo,

v katerem slučaju bi Italija zasedla še večji del jugoslovanskega ozemlja. Ker pa postaja vsak dan očitnejše, da so klerikalci in njihovi zavezniki odločno preslabi, da bi mogli izvesti svoje črne protinarodne in protidržavne načrte, zatrjujejo Italijani zadnje dni, da izpraznijo v kratkem vse ozemlje, ki je nam prisojeno. Tako se je izrazil tudi italijanski minister zunanjih zadev grof Sforza in zato je pričakovati, da ne bomo več dolgo čakali na to. Sicer pa so razmere v Italiji take, da Italija najbolje stori, ako se peča z večnimi nemiri in ne-ređi v lastni državi, kakor da bi računala z razsulom svojih sosednjih držav. Jugoslavija stoji danes bolj trdno kot Italija.

Parizka konferenca se je razšla in uradno se je javljalo iz Pariza, da so imela posvetovanja popoln uspeh, resnica je pa ravno nasprotna, ker

parizka konferenca je doživela popoln neuspeh,

posebno v avstrijskem vprašanju. Avstrija je pričakovala od konference rešitev, v resnici se pa za njo ni storilo prav nič, ker denarja — in za denar gre — ne bo dala Avstriji nobena država. Sicer so zastopniki velikih sil na parizki konferenci vnovič sklenili, da se Avstrija ne sme združiti z Nemčijo, ampak pomagati Avstriji tudi ne morejo in ji omogočiti samostojnega življenja. Avstrijci so sedaj močno razočarani, ker so pričakovali od konference zelo veliko, dobili pa niso takorekoč nič, ker onih 200 milijonov frankov posojila, ki jih bodo morda dobili, bo zado-stovalo komaj za podaljšanje življenja za par mesecev. Reveži, pričakovali so, da dobijo posojilo 250 milijonov dolarjev, sedaj se jim pa obljublja — pa samo obljublja! — samo 200 milijonov frankov, pri tem se pa niti sklenilo ni, kdo in kdaj bo dal ta znesek, samo to je gotovo,

da tega ne stori nobena država. Kdo drugi bi pa mogel dati? Banke? No, pri teh Avstrija ne uživa tolikega kredita!

S sklepi parizke konference je

nezadovoljna tudi Nemčija,

od katere se zahteva odločno preveč in je skoraj gotovo, da ona ne bo mogla plačevati vojne odškodnine čez štirideset let po več milijard zlatih mark na leto! Nemčija tudi izjavlja, da so to zahteve, ki jih ona ne bo mogla izpolniti. Francozi pa trdovratno vztrajajo na svojih zahtevah, ker so pač opravičeni zahtevati od Nemčije povračilo vse vojne škode. To vprašanje bo še zelo razburjalo ne samo Francijo in Nemčijo, temveč vso Evropo.

Gospodarstvo.

Kako in kje naj šolamo svojo mladež.

Zadnja številka revije «Radiša» pri naša pod gornjem naslovom članek, iz katerega posnemamo nekaj dobrih misli.

Obrtno-industrijski naraščaj šolamo na ta način, da pošiljamo gojence na inozemske šole, podpiramo potovanja obrtnikov in delavcev v tuje države v svrhe praktičnega izvežbanja, kjer posejajo obenem večerne tečaje. Za obrtno-industrijski naraščaj je treba tudi osnovati večerne strokovne obrtne šole, šole za domačo industrijo, strokovno-industrijske šole, obrtno-industrijske kurze za mojstre. Končno je treba ustanoviti strokovne časopise, pisati strokovne knjige itd.

Gojenci naj se uporabijo po dovršitvi svojih študij za poučevanje na domačih šolah in za ustanavljanje in organiziranje novih vrst obrti. Treba nam strokovne izobrazbe posebno v sledečih vrstah obrti, domače industrije in industrije sploh: v mehaniki, elektriki, keramiki, za izdelovanje rokavic, nožev, mila, za predelavanje perja, raznih modnih predmetov, nadalje v kemijski, strojni, papirni, tekstilni, pivovarniški, živilski industriji in še v mnogo drugih. Država naj v prvi vrsti podpira izobrazbo v teh strokah.

Vlada naj bi pošiljala vajence in pomočnike na Češko, kjer bi se mogel ustanoviti poseben odsek, ki bi jih sprejemal, poučeval in nadziral.

Mnogo koristi so prinesli večerne obrtne šole, ki so dopolnjevale gospodarsko-trgovsko izobrazbo poleg strokovnega znanja. Doslej so skrbele za take šole ponekod občine ali pa posebne korporacije, v bodoče pa bo morala država v vseh potrebnih slučajih poseči vmes s svojo pomočjo. To velja zlasti za šole v Makedoniji in Stari Srbiji.

Strokovne dnevne obrtno-industrijske šole naj se ustanavljajo kot državne delavnice, ker rabijo za uspešno delo veliko denarno pomoč. Te šole naj bi vodilo ministrstvo (kakor n. pr. obrtno šolo vojno-tehničnega zavoda) ali pa se naj sklene dogovor s privatnimi delavnicami, kjer bi se mogla mladina praktično izobraževati in še posejati strokovno šolo. Koliko so take šole dopomogle industrijam, naj nam služi primer tkalske šole v Užicah v Srbiji, ki je dala inicijativo za veliko užičko tkalsko tovarno v Leskovcu v Srbiji in uvedla moderno vrvarsko obrt.

Zimske šole bi se ustanovile v prvi vrsti za kamnoseke, opekarniško in gradbeno obrt. Tako bi si mogli v zimskih večerih zgojiti dobre opekarnarje, gradbenike, kamnoseke, ki jih toliko manjka v naši državi.

Ravno tako bi treba v vseh siromašnih krajih osnovati primerne šole za pozvdigo domače industrije, ali kjer taka že obstoja, šole ki bi jo modernizirale in jo skušale vzdržati na višino, ki jo zahteva svetovna konkurenca.

Krojaška ženska obrt bi rabila mnogih šol za izdelavanje različnih ženskih in moških specijalnih predmetov, kakor steznikov, trikojev, zaponk in sploh konfekcijskega blaga. Potrebne bi nam bile tudi šole za mlinarstvo,

poljedelsko strojno obrt in industrijo, tekstilno in strojarsko obrt.

Take šole bi mogla ustanavljati najlažje privatna podjetja na ta način, da njihovi vajenci delajo dopoldne ali popoldne v tovarni, sicer pa pohajajo posebne strokovne tečaje.

Vse to velja za hrvatske in srbske in tudi slovenske dežele. Pomanjkanje strokovno naobraženega delavstva je pri nas, kakor znano, ravno tako veliko, kakor v drugih krajih naše domovine.

— **Čilski soliter.** Delegacija proizvajalcev čilskega solitra za kraljevino SHS nas prosi, da priobčimo sledeče poročilo: Umetno gnojilo — čilski soliter — pošlje brezplačno delegacija proizvajalcev čilskega solitra za kraljestvo SHS v primernih množinah kmetovalcem Slovenije, ki hočejo poizkusiti učinek tega, od početka svetovne vojne manjkajočega nam dušičnatega gnojila. To gnojilo se razpošilja za poizkusno gnojenje ozimnega in jarega žita, koruze za zrube in koruze za zeleno krmo. Kdor se zato zanima, naj vpošlje svoj naslov in navede za gnojenje katerih rastlin žele prejeti čilski soliter. Vsak zainteresent bo na to dobil natančno navodilo. Čilski soliter se razpošilja zastonj in poštne prosto, vendar pa je prejemnik zavezan delegaciji poročati o uspehih poizkusnega gnojenja. Prijave sprejema do 15. februarja t. l. dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

— **Regulacija Save.** Da se omogoči stalen blagovni in potniški promet gornjega toka Save z Beogradom, je sklenila Direkcija voda regulirati Savo v njenem 365 km dolgem toku od Bosanskega Broda pa do glavnega mesta. Glavna zapreka se nahaja pri Mišaru v bližini Šabca, kjer so se nagromadile velike množine peska v dolžini 12½ km. Ostale prometne zapreke se nahajajo v ustju Drine, pri Šabcu in Vrbani. Regulacija je jako potrebna, ker se poleg različnih drugih artiklov prepelje letno samo za beograjsko in zemunsko porabo nad en milijon kubičnih metrov drv iz bosanskih in slavonskih gozdov. Za regulacijska dela je bilo že v državem proračunu lanskega leta določeno 56 milijonov dinarjev. Vsled pomanjkanja modernih strojev pa je delo počivalo do danes. Sedaj je direkcija voda razpisala licitacnim potom nabavo dveh modernih plovnih bagrov in dvanajst manjših takozvanih suhih bagrov, ki se bodo porabili za izčiščevanje manjših rek v Srbiji. Ko bo savsko korito izčiščeno, nameravajo zasuti nizko ležeče dele ravnice med Beogradom in Zemunom, ki bi tako služile bodočemu razvoju Beograda, kakor to predvideva novi generalni mestni stavbni načrt.

— **Sadjarsko društvo za Slovenijo.** Dne 20. februarja ob desetih dopoldne se bo vršil v posvetovalnici poverjenstva za kmetijstvo v Ljubljani ustanovni občni zbor „Sadjarskega društva za Slovenijo“. Občni zbor bo med drugim razpravljal tudi o izdajanju društvenega glasila.

— **Jugoslovanska svobodna cona v Solunu.** Po informacijah, ki jih objavlja „Piccolo della Sera“, obrnila se je Jugoslavija na grško vlado s predlogom, naj se ji v solunskem pristanišču dovoli privilegirani položaj in svobodna cona. Kakor javlja omenjeni list, želi Jugoslavija dobiti v solunskem pristanišču teren, na katerem bi se tranzitno blago, namenjeno za Jugoslavijo, lahko spravilo v skladišča brez carinskih in pristaniških pristojbin. Jugoslavija bi ob svojih stroških zgradila skladišča in vsa potrebna poslopja za poslovanje ter bi jih tudi vzdrževala. Jugoslovanske trgovske ladje in tudi druge ladje, ki bi vozile blago za Jugoslavijo, bi imele na ta način vse pravice in olajšave grških ladij.

— **Stanje naše Narodne banke.** Zadnje mesece Narodna banka stalno publicira svoje tedensko stanje. Na žalost se ta publikacija vrši samo v „Službenih Novinah“ in pride tako v javnost z velikimi zakasnitvami. „Politika“ upravičeno graja to konservativno postopanje Narodne banke. Ker stanje našega najvažnejšega zavoda napram drugim emisijskim bankam v Evropi ni slabo, bi pravočasno publi-

ciranje bančnih izkazov služilo v veliki meri ojačenju kredita naše zemlje. Še slabše je z obveščanjem finančnih in trgovskih inozemskih krogov. Tako na primer „The Economist“ ali „L' Economiste Européen“ stalno prinašajo izkaze emisijskih bank različnih držav. Tu najdemo Grško, Rumunijo, Bolgarijo, Finsko, Estonijo itd., samo izkaza Narodne banke naše kraljevine ni nikjer. Tako se je moglo zgoditi, da je izšel v zadnji številki angleškega „Economista“ nam sicer prijazen članek, v katerem pa med ostalim čitamo, da iznaša naša denarna cirkulacija koncem 1920. leta 5-25 milijard dinarjev, med tem, ko v resnici ne znaša niti polovice omenjene svote. Če dobiva evropska javnost o nas taka poročila, se ne smemo čuditi, da inozemstvo nima onega zaupanja v naš denar, ki bi ga ta po svoji notranji vrednosti zaslužila.

— **V čekovnem prometu se pobirajo naslednje pristojbine:** 1.) Manipulacijska pristojbina 20 vin. od vsakega uradnega opravila, ki se izvrši na računu (od vloaga, nakaza, pripisa, obremenitve). 2.) Provizija od vsake obremenitve pri dviganju ali pa nakazilu v gotovini, in sicer: ½ per mille do zneska od 10.000 K in ¼ per mille od zneska, ki presega to vsoto, n. pr. pri enem nakazilu od 19.000 do 10.000 kron po ½ per mille in 9000 kron po ¼ per mille. 3.) Pristojbina za trajne čeke à štiri krone letno za vsak ček. 4.) Pristojbina za vnovčenje in pripis poštinih nakaznic, 10 vin. za vsako nakaznico. 5.) Pristojbina za čeke, ki nimajo kritja in se morajo vsled tega vrniti, 1 krono za vsak ček. 6.) Pristojbina za pregled pri pogojno nakazanih zneskih (lastnoročno, proti potrdilu vdovstva itd.), 10 vin. za vsako nakaznico. Pod 1) in 2) navedene pristojbine se računajo navadno po odpravi 30 računskih izpiskov od v njih navedenih vpisnih točk, vsekako pa na koncu leta. Druge pristojbine se računajo mesečno ali pa po potrebi, vsekako pa na koncu leta. Nakazilo v kliringu, t. j. nakazilo od enega računa pri poštenem čekovnem uradu na drug račun pri poštenem čekovnem uradu so v vsoti neomejena in prosta provizije. Ako so izjemoma dovoljena nakazila v gotovini od več kakor 20.000 kron z enim čekom, se postopa pri računanju pristojbin, kakor da je nakazilo izvršeno z več čeki, n. pr. za 200.000 kron, kakor bi bil znesek nakazan z 10 čeki. Stroški za odpravo poštinih nakaznic se odpišejo (istočasno z dotično vsoto) od imovine lastnika računa, kakor jih določajo poštne predpisi, in sicer za nakaznico in poštino; isto velja za odpravo vrednostnega pisma, pri čemer se zaračuna 1 krona za papir in pečatni vosek. Za odpis poštinih nakaznic se ne računa provizija.

— **Vojno posojilo.** V Sloveniji je avstrijskega vojnega posojila 529 milijonov kron nominalne. Pričakovalo se je 400 milijonov.

— **Slovensko obrtniško društvo v Mariboru** je pridno na delu, da pomnoži in povzdigne narodni obrtniški stan v pomembnih krajih naše ožje domovine. Da pa bo njegovo delovanje rodilo še večje uspehe, je potrebno, da se priklasi vsak obrtnik v društvo. Pri glase sprejemata: Franc Novak, brivec, Aleksandrova cesta 22, in Rudolf Monjar, čevljar, Tattenbachova ulica 21, Maribor.

— **Zvišanje carinskih postavk v Italiji.** Kakor poročajo listi, pripravlja italijanska vlada zvišanje izvoznih carinskih tarifov. Zlasti močno bo zvišana carina na izvoz kolonijalnega blaga. To bi imelo pri nas za posledico enotno podražitev takih predmetov. Ministrski svet je dalje sklenil v seji od dne 21. t. m., da se morajo carinski tarifi revidirati vsakih 14 dni.

— **Draginja na Madžarskem.** Krona je tako silno padla, da se za par lahkih konj plača 160 do 180 tisoč kron, za par vprežnih težkih konj 140 do 160 tisoč kron. Na neki dražbi so

prodali 80 čistokrvnih žrebet za deset milijonov kron. Iz budimpeštanskega zoološkega vrta so prodali par nilskih konj za 44 milijonov kron. Draginja je tako ogromna, da so celo člani aristokratskih družin prisiljeni iskati si zaslužka v trgovini, uradu itd.

— **Komsija za preiskavo pritožb sovražnikov agrarne reforme.** Ministrstvo za šume in rude je sestavilo posebno komisijo, ki bo preiskala pritožbe slavonskih seljakov, da veleposestniki nalahč sekajo gozde, samo da bi izigali agrarno reformo, na drugi strani pa tudi pritožbe veleposestnikov, da kmetje zelo neracionalno sekajo drevje, kar ogroža gozdove.

— **Posredovanje dela v Nemčiji.** Državno ministrstvo dela v Berlinu je napravilo zakonski načrt, ki popolnoma izpreminja dosedanje oblike posredovanja dela. Zakon uvaža *krajevno decentralizacijo*. Kot organi posredovanja dela imajo fungirati 1.) posredovalnice za delo, 2.) podeželni uradi za posredovanje dela in 3.) državni urad za pospeševanje dela. Posredovalnice za delo imajo obsegati teritorij političnega upravnega okraja. Kot organ posredovalnic deluje upravni odbor, ki sestoji iz predsednika in najmanj po dveh zastopnikov delodajalcev in delavcev. Podeželni uradi so druga instanica, ki ima pravico nadzorstva. Oni izravnavajo delavski trg. V upravnem odboru so zastopani delavci in delodajalci. Državni urad je najvišja instanica, ki urejuje delavski trg in organizira posvetovalnice. Posredovati delo za inozemske delavce je dopustno samo, ako ni domačih moči na razpolago. Vsi ti uradi so podrejeni ministrstvu dela. V upravnem odboru državnega urada so štirje zastopniki javnih korporacij, štirje zastopniki delavcev, štirje zastopniki delodajalcev in štirje strokovnjaki v posredovanju dela. Pri stavkah, ki so nastale brez intervencije razsodišča posredovalnice, posredujejo dalje. Kdor se ne pokori razsodbi, za tega urad ne sme ničesar posredovati, ne za delavca in ne za delodajalca. S tem novim zakonom je Nemčija zopet prva zadostila socialno-političnemu zahtevku, ki ga je postavila svoj čas konferenca dela v Washingtonu. Na ta način je uvedla Nemčija za spore med delavci in delodajalci obligatorna razsodišča ter izpodkopala podlago stavkam v prid izboljšanju splošnega gospodarskega položaja.

Beleške.

b **Popravljamo.** V zadnji številki „Domovine“ se nam je podkradla v beležki „Klerikalna navihanost“ tiskovna napaka, ki kvari zmisel. Iz stavka „Klerikalci bi na vsak način radi imeli politične shode“, je napravil tiskarski škrat, da bi klerikalci radi imeli politično svobodo, ki jo vendar že uživajo v dosti veliki meri, kot vsi jugoslovanski državljani in oni to svobodo tudi zlorabljajo — za hujkanje proti državi. — Z ozirom na mariborski škandal smo posneli iz drugih listov vest, da se je udeležil nemške prireditve tudi tamonjski okrajni glavar dr. Lanjšič. Izkazalo se je, da ta vest ni bila resnična, da okrajni glavar dr. Lanjšič ni bil pri nemški prireditvi, pač pa je bil pri slovenski prireditvi za koroške otroke. To napako prav radi popravljamo, kakor so to storili tudi drugi listi.

b **«Vera je v nevarnosti»** bodo zopet vpili naši klerikalci, ker je minister prosvete določil, da se mora vsa telesna vzgoja šolske mladine vršiti po sokolskih načelih. To, seveda, nima z vero nič opraviti, ker pri telovadbi se ne bo govorilo o veri, še manj pa proti veri in klerikalci sami dobro vedo, da ni vera zaradi tega v nobeni nevarnosti, ampak njim gre za njihove «Orle», ki so jih svoječasnno ustanovili s pomočjo avstrijske vlade, da bi razširjali protinarodno avstrijsko misel med slovenskim ljudstvom. «Orli» so čisto avstrijska

organizacija, ki je za časa vojne zbirala prostovoljce za avstrijsko armado in po nazorih take organizacije se vendar ne more vzgajati naša mladina. Sokolstvo je bilo vedno narodno in čisto naravno je, da more samo ono vzgojiti mladino v pravem narodnem duhu. Opozorjamo na članek v današnji številki, ki ga ponatiskujemo iz «Jutra». Minister prosvete, Pribičević, že ve, kaj dela.

b **Protić odhaja.** Edini zaveznik naših klerikalcev v radikalni stranki, Stojan Protić, je ostal v svojem klubu popolnoma osamljen in odlaga mandat. Tako je šlo tudi zadnje upanje klerikalcev — po vodi in kmalu bo šel po vodi ves klerikalizem, ker tako neumno ni ljudstvo, da bi se dalo vedno voditi za nos.

b **Proti ministru Pribičeviću** bodo zopet vpili klerikalci, ker je razpustil višji šolski svet v Ljubljani in razpisal volitve za novi višji šolski svet. Zopet bodo klerikalni listi pisali o nasilju, «balkanizmu» in podobno. V resnici pa lahko Boga hvalimo, da imamo takega prosvetnega ministra, kot je Svetozar Pribičević, ki pokaže toliko razumevanja za razvoj našega šolstva.

b **Zakaj ovirajo delo?** Klerikalci so se v ustavnem odboru združili s komunisti z namenom, da bi čim bolj zavlekli razpravo o ustavi in da zaradi tega skupščina ne bi mogla delati nič drugega. Ljudstvo bi zaradi tega postalo nezadovoljno in klerikalci bi, seveda, vso krivdo za brezdelnost zvrčali na demokrate. Ljudstvo naj bo pozorno, naj pazno zasleduje vse delovanje klerikalcev in komunistov v ustavotvorni skupščini in lahko bo sprevidelo, kako grdo izigravate obe ti stranki koristi ljudstva, ki jih je poslalo v ustavotvorno skupščino zato, da bi tam delali, ne pa ovirali v delu one, ki hočejo delati.

b **Še vedno upajo.** Naši klerikalci se nikakor ne morejo vživeti v nov politični položaj, izražen v radikalno-demokratski koaliciji, podpirani še po zemljoradnikih. Položaj je tak, da je izključena vsaka možnost, da bi klerikalci s svojimi zavezniki mogli preprečiti sprejetje ustavnega načrta, ki ga zastopa Pašićeva vlada. To dobro vedo tudi klerikalci, ampak da bi potolažili svoje pristaše, trobentajo v svojih listih še vedno, da se položaj «jasni», da bodo radikalci zapustili ustanovitelja svoje stranke Pašića, ki jih vodi že cela desetletja — vse to na ljubo kakemu Gosarju! Na zelo slabih nogah stoji naš klerikalizem, volitve so mu izpodnesle tla in oni vendar še vedno upajo, da se zgodi — nemogoče. Le naj upajo, bo vsaj njihovo razočaranje tem večje.

b **Nasilje imenujejo klerikalci poslovniki,** ki ga je sprejela večina ustavotvorne skupščine. To je pa res nekaj novega, čisto klerikalnega: da bi namreč moralo obveljati mnenje manjšine, seveda takrat, kadar so klerikalci v manjšini, kakor so bili v tem slučaju. Ali ni to popolni boljšeizem? Na Ruskem so upeljali boljšeiviki nasilno vlado manjšine in v tem bi hoteli klerikalci posnemati boljšeivike, ker to po njihovem ne bi bilo nasilje, pač pa imnujejo nasilje vlado večine! Daleč bodo še prišli klerikalci, dokler jih bo vodil domišljavi doktor Gosar!

b **Ne razumemo.** Naša prestolnica Beograd je v vojni veliko prestala, ker so se vršili srditi in krvavi boji za njo. Francija je hotela izraziti mestu svoje posebno priznanje in zahvalo in je podelila Beogradu najvišje francosko odlikovanje, križ častne legije. To odlikovanje je odnesel v Beograd poseben odposlanec francoske vlade, general Franchet d'

Esperay, znameniti poveljnik s solunske fronte in izročitelj odlikovanja je bila zelo slovesna. Beograjska občina je povabila k slavnosti tudi zagrebško in ljubljansko občino, ker je pač hotela dati slavnosti splošni narodni značaj in v Zagrebu so to povabilo pravilno razumeli — sprejeli so na zagrebškem kolodvoru prav lepo francoskega generala in zagrebški župan se je potem skupaj z generalom odpeljal v Beograd, kjer je zastopal zagrebško občino pri slavnosti, položil je venec na spomenik padlih junakov in izročil znesek 50.000 kron za vdove in sirote junakov, padlih v obrambo Beograda. To je bilo lepo in pravilno in mi res ne razumemo tega-le: francoski general Franchet d'Esperay se je vozil tudi skozi Ljubljano, ampak pri ljubljanski občini se ni našel niti eden človek, ki bi se spomnil, kaj se spodobi in tudi v Beograd nihče ni šel, kar je tam napravilo prav mučen vtis. Župan dr. Ivan Tavčar po-

jasnjuje v «Slovenskem Narodu», da se zaradi bolezni ni mogel udeležiti in da je bil čas prekratek, da bi se kaj drugega ukrenilo in pravi, da zaradi tega nihče ne bo mislil, da Ljubljana ne čuti jugoslovansko. To je res: Ljubljana čuti jugoslovansko in ravno zato nihče ne more razumeti, kako je moglo priti do tega, da je poklicani niso zastopali pri proslavi odlikovanja naše prestolice. Tega Ljubljana niti po županovem pojasnilu ne bo razumela.

b. V lepi slogi s komunisti nastopajo zadnje čase klerikalci v ustavotvorni skupščini. Skupaj z njimi so tudi prisegli in mislijo, da bodo s pomočjo komunistov kdo ve kaj dosegli. Pa jim tudi ta zveza ne bo nič pomagala, ker so še vedno v manjšini, tudi ko bi jim prišel na pomoč še Radić s svojimi boljševeki. Vseh rušilcev države skupaj je še vedno premalo, da bi mogli kaj opraviti in zato si bodo samo prste obžgali.

no bojevali proti nasilnim raznarodovalcem in potuhnjenim asimilantom za svoje: za svoj jezik, za čistost svoje krvi, za poštenje svojega doma, za svojo jugoslovansko narodnost in kulturo.

V tem boju Vas bo krepila zavest, da po krvnem, jezikovnem, kulturnem edinstvu skupnosti najdražjih spominov ostanete eno z brati in sestrami onkrat državnih mej.

V tem boju naj Vas vodi geslo: «V edinstvi je moč!» Združite vse sile v složni in disciplinirani organizaciji, brez strankarstva, brez razlike stanu in poklica, delajte premišljeno, vztrajno, požrtvovalno za našo stvar, za popolno samoupravo našega ozemlja, za socialno povzdigo, za gospodarstveni in kulturni napredek našega ljudstva.

Bratje in sestre! Zvesti sebi, zvesti narodnim idealom, vdani ožji domovini, pokorni zakonom, nastopite težko pot. Ne klonite! Ne vdaite se! Kvišku srca! Na delo!

V Trstu, januarja 1921.

Novosti.

* JOSIP JURAJ STROSSMAYER.

Jutri slavijo na Hrvatskem 100letnico rojstva enega največjih sinov našega naroda biskupa Josipa Juraja Strossmayerja. Ta dan je na Hrvatskem narodni praznik, vse šole praznujejo spomin velikega moža. Stoletnica njegovega rojstva je bila sicer že leta 1915., ali v vojnem času se ni mogel dostojno proslaviti spomin moža, ki je delal in živel za naše narodno ujedinjenje. Biskup Strossmayer se je rodil 4. februarja 1915. leta v slavonskem Osijeku, kjer je končal gimnazijo, teološke študije je dovršil v Budimpešti, bil dvorni kaplan na Dunaju, rektor Augustineja, a kot 35leten mož je bil imenovan za škofa v Djakovu, kjer je ostal vse do svoje smrti 10. aprila 1905. — Kot moderen duhovnik svetovnega obzorja je nastopil na vatikanskem koncilu (1869. do 1970.) proti vsiljeni dogmi o panemu spočetju. Vse njegovo življenje pa je bilo posvečeno narodu, njegovi kulturi, materialnemu in duševnemu napredku, službi edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Večen spomenik si je postavil z ustanovitvijo jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti ter umetniške galerije v Zagrebu. Po njegovem predlogu se je ustanovila tudi zagrebška univerza (29. aprila 1869.). Velika so dela, ki jih je ustvaril veliki mož, katerega ime je zaslovelo po vsej Evropi in ki ga kot malokaterga smemo šteti med utemeljitelje Jugoslavije. Na drugem mestu prinašamo odlomek iz Wendlove najnovejše knjige, da se vidi, kako sodijo odlični možje tujih narodov o velikem biskupu. Prihodnje dni bomo priobčili še nekatere ocene prominentnih angleških in francoskih poznavalcev našega naroda, ki postavljajo Strossmayerja na ono zgodovinsko mesto, ki mu gre po veličini njegovega duha, obsegu njegovega življenjskega dela in krasoti njegovega življenjskega cilja.

* Praznik sv. Save se je slavil letos na svečan način tudi v Ljubljani. «Sečenje kolača» se je izvršilo v veliki dvorani kazine ob prisotnosti zastopnikov uradov in ob obilni navzočnosti narodnega občinstva. Domačin je bil general Dokić, kolač je blagoslovil proto Janković, ki je po obredu v lepem govoru opisal pomen sv. Save, kot očeta srbske knjige, šole, cerkve in države. Po njegovem govoru je pravoslavna mladež zapela himno sv. Save. Pod vodstvom učiteljice gđne Mitrovičeve so otroci ljubko deklamirali razne naše ujedinjenje proslavljajoče pesmi ter zapeli vse tri narodne himne. Slavnost je na vse navzoče napravila globok vtis.

* Poziv. Dne 17. oktobra 1920. je upepelil požar v Osojniku, občina Semič pri Črnomlju, 21 posestnikom 13 hiš in 75 gospodarskih poslopij in hlevov, vso hišno in gospodarsko opravo, živež, obleko in perilo. Ško-

da znaša nad dva milijona kron, varovalnina pa le 14.800 kron. Ker so pogorelci v hudi bedi in si po svoji lastni moči ne morejo pomagati, razpisum s tem nabiranje milih darov po vsej Sloveniji. Darove sprejema v Ljubljani poverjenstvo za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) in mestni magistrat ljubljanski, na deželi pa vsa okrajna glavarstva in politične ekspoziature ter mestni magistrati v Celju, Mariboru in Ptuj. — Deželna vlada, poverjenstvo za notranje zadeve. — V Ljubljani, dne 25. januarja 1921. Vodja: dr. Pitamic s. r.

* Poziv. Velik del našega naprednega visokošolskega dijaštva se nahaja v skrajno bednem stanju. Ponašljajo se slučaj, da morajo najbolj nadarjeni in marljivi dijaki zapustiti visoko šolo in si iskati praktičnega poklica pred dovršitvijo svojih študij, da se morejo preživeti. Narodna in socialna dolžnost imovitejših slojev je, da skrbe za gmotno pomoč našemu naraščanju in se ne odtegnejo žrtvam za napredno dijaštvo. Zato se obrača Jugoslovanska demokratska starešinska organizacija do napredne javnosti z vljudno prošnjo za pomoč. Vabimo posameznike, da pristopijo kot podporni člani z letno članarino 24 kron, ali pa se spomnijo z enkratnim večjim darilom dijaškega podpornega sklada. Prijave in naklonila naj blagovolijo pošiljati na naslov blagajnika Antona Lovše-ta, gim. prof. v Ljubljani, Sodna ulica št. 6. — Ljubljana, dne 25. januarja 1921. Za odbor Jugoslovanske demokratske starešinske organizacije: dr. Pavel Pestotnik, l. r., tč. predsednik; prof. Anton Lovše, l. r., tč. blagajnik.

* Kaznovan koroški nemčur. O trgovcu Verniku iz Borovelj na Koroškem, ki so ga koroški begunci v Ljubljani prijeli, se poroča s Koroškega, da je ta dogodek vzbudil na Koroškem veliko pozornost, ker je Vernik tipičen koroški nemškutar, ki se je pred plebiscitom znal previdno potuhniti, sedaj pa né, kako bi pokazal vse sovraštvo proti Slovincem in Jugoslaviji. Pri tem se pridno vozi v Jugoslavijo ter eksportira živila. Pri nas v Ljubljani in drugod najbrž pripoveduje, da za svoj domači, po ogromni večini slovenski kraj, v resnici pa dobavlja koruzo za takozvano «Schleppenbrauerei», ki je zagrizeno nemško podjetje in prava trdnjava «Heimatsdiensta». Ko je napravil v Jugoslaviji dobro kupčijo, se vrne domov in glasno pripoveduje, da v «beraški državi» ni že nič več dobiti in da bo «srbska podrtija» kmalu razpadla. Miha Vernik ima na stotine tovarišev. Ko bi avstrijske oblasti tako očitno ne podpirale hujskanja proti Jugoslaviji in preganjanje Slovencev, bi se tudi ljudje a la Vernik obnašali previdnejše, tako pa imajo pred seboj vsak dan vzglede, ki jih dajejo razni okrajni glavarji, sodniki, učitelji, orožniki in mislijo, da morajo predstavitelje državne oblasti še nadkriliti. Vernik je tipičen nemčur in prav je, da ga čim preje izženete iz Jugoslavije in preprečite, da se še kdaj vrne. To postopanje bo še vedno kavalirsko napram obnašanju avstrijskih oblasti proti lastnim slovenskim državljanom, katere Avstrija kratkomalo izganja, če so se izločili za slovensko stvar. Tako je pred par dnevi dobil posestnik Janko Klun v Kotmari vasi, katerega doma preganjajo in šikanirajo na neznosen način, dovoljenje, da potuje v Jugoslavijo s priponko: «Rückreise nicht bewilligt», dasi ima svojo domačijo v Kotmari vasi. Takih slučajev je več. Jugoslovanske oblasti naj pazijo, da se koroški nemčurji ne bodo pasli po bogatih jugoslovanskih poljih!

„Mera žrtev je polna“.

IZMENJAVA RAPALLSKIH RATIFIKACIJ. KRASEN RODOLJUBEN POZIV NEODREŠENEMU NARODU.

RIM, 3. jan. (Izv.) Včeraj se je izvršila v Consulti izmena ratifikacijskih dokumentov rapallske pogodbe. Italijansko vlado je zastopal minister za zunanje zadeve conte Sforza, a kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev odpravnik poslov in polnomočni minister Antonijevič.

Trst, 3. februarja.

Povodom izmenjave ratifikacijskih dokumentov o rapalski pogodbi objavlja politično društvo «Edinost» sledeči poziv rojakom v neodrešeni domovini:

JUGOSLOVENI PODVRŽENI ITALIJI! — BRATJE IN SESTRE!

Z aneksijo je to ozemlje postalo del italijanske kraljevine in Vi ste postali italijanski državljani. Ko je tako prehod od stare vladavine k novi dovršen, Vam pravimo predvsem: Sebi ostanite zvesti!

Od Avstrije se je bilo pač lahko ločiti: tuja Vam je bila; če je kdaj le komaj zadostila, že če je le prizanašala Vašim najskromnejšim potrebam, je bilo dobre dovolj; več niso dajali narodni nasprotniki, v tem enako složni kakor nepomirljivi. Ne hrepenenje po preteklosti, le primerjanje s sedanostjo bi utegnilo oživljati spomin na Avstrijo, da bi le nova vladavina — to bojazen je potrdila žalostna okupacijska doba — ne prekašala stare v slabem, ne zastajala za njo v dobrem! Drugače naj je le zatonil ta spomin!

Ali Avstrija ni bila vsa naša preteklost. V Vaši preteklosti je bilo tudi nekaj večjega in boljšega, nekaj kar ni bilo tuje, nego Vaše, čisto Vaše, od česar se ne smete ločiti, če naj še ne izneverite svojemu lastnemu bistvu. Vse v drugo smer, od Avstrije proč, so Vaši predniki in ste Vi, rod za rodom, obračali poglede, odkar se je prebudila narodna zavest in je za blestel ideal svobode in edinstva. V tej luči je vse drugo bilo le časnega pomena, koristno ali škodljivo po razmerih, le pripomoček ali ovira na poti k cilju.

In ko je izbruhnila evropska vojna, so pač mogli poedinci dvomiti, narod ni dvomil. Ko so kakor spomladanska spala prihajali v deželo glasovi in obljube o zaščiti malih narodov, o odrešenju tlačenihi, o preosnovi držav in preureditvi mej na podlagi narodnosti in samoodločbe, je narod vzdignil glavo in se osrčil, sredi trpljenja in gorja: Tista, ki je edina mogla biti njegova prava domovina, kako razločno, kako blizu nam je stopila pred oči! Poln upov in zaupanja je iztegnil roke bratom in odrešenikom naproti.

Pa je prišla, bratje in sestre, po lepih sanjah kruta resničnost; prej okupacija, potem rapalska pogodba, sedaj — aneksija.

Na narodno načelo se sklicujete? Saj so Vam res radi Vaše narodnosti požigali Narodne dome, Vas podili iz javnih služb, Vam jemali obrtne pravice, Vam zapirali šole, Vam zatirali jezik in Vas pošiljali iz rodne dežele iskat zavetja v Jugoslavijo. Povprašujete po pravici do samoodločbe? Saj ste imeli res priliko, plebiscitarno, v tisočih izpričati svojo narodno zvestobo v prognanstvu, v internacijah in ječah!

Ne, od te preteklosti starih idealov se ne ločite, novega razočaranja in trpljenja ne zabite! Ideali in upi so se pregloboko ukoreninili, razočaranje in trpljenje sta Vas pregloboko ranili. Korenine bodo naprej poganjale, rane srce ne utihne nikdar. Naj Vam mari to brani, ali le zameri tista Italija, ki se je pred komaj 60 leti rodila iz istega ideala svobode in edinstva, na podlagi istega narodnega načela in is pravico do samoodločbe, potom plebiscitov, ki ni po njih takrat nihče tako željno, tako obupno klical, kakor sedaj Vi? Ne, te žrtve Vam ne morejo in ne smejo naložiti, zakaj mera Vaših žrtev je polna. Sedaj so drugi na vrsti, če ne za žrtvovanje, vsaj za to, da lajšajo Vašo žrtev.

Zvesti svojemu narodu, a pokorni državnim zakonom, boste, bratje in sestre, zahtevali od Italije spoštovanje, zaščito, gojitev svoje narodnosti! Boste terjali, da nehajo preganjati Vaš jezik v šoli in cerkvi, uradih in v javnem življenju, počiti in brisati osebam in krajem izvorna imena, ki so posvečena po davni tradiciji, zatirati Vašo narodno trobojnico in Vaše ševe in navade; boste vztrajali pri tem, da se Vam da svoboda narodnega, političnega, kulturnega in gospodarskega razvoja in da na mesto lepih besed in praznih obljub naposled stopi odkrito, pošteno ravnanje z našim trpinčenim ljudstvom.

Bratje in sestre! Priznavajoč, da Vas je na stotisoče, so priklopili to ozemlje k tuji državi in so pomaknili njene meje do Triglava in Snežnika, češ, da ste Vi na tej zemlji tuji in da se država mora zavarovati pred sosedom, grozečim onstran Alp. Proti tej zmoti ali pretvezi, kakorkoli se imenuj, govori zgodovinska resnica in se oglašča čista narodova vest. Pred najmanj več kakor trinajstimi stoletji, ko se je bila rimska okupacija že davno umaknila, so se Vaši predniki naselili po tem ozemlju med Alpami in morjem, od takrat ga držali in obdelavali v nepretrgani vrsti neštetihi rodov, segajoč do dandanašnjega dne, a nikdar niso Vaši predniki in niste Vi ogrožali tuje narodnosti, sami siljeni v obrambo proti prodirajočim močnejšim sosedom. Predstraža barbarov, kakor Vas od gotove strani nazivajo, boste pač morali skazovati svoje barbarstvo in osvojevalne nagone s tem, da se boste na svojem zvesto in vztraj-

* Angleška vlada prevzela pogrebne stroške za vojvodo Mišića. V imenu angleške vlade je sporočil angleški poslanik v Beogradu naši vladi, da je angleška vlada sklenila plačati vse stroške za pogreb in pokojnine rodbini vojvode Mišića, ker je bil pokojni vojvoda kot imetelj reda Bath angleški peer, a po angleškem zakonu mora Anglija skrbeti za svečan pogreb in podpore rodbinam umrlih pearov.

* Lepa družba se je zbrala v sobotni seji konstituante. Nekdanji predsedniki habsburškega režima, klerikalci in zajedničarji, so tekmovali med seboj, kdo bo nasprotnikom, — seveda demokratom, dokazal več zvez z Habsburžani. Da ni postopanje teh ljudi skrajno predržno, človek bi se le smejal, kako se napenjajo ti nekdanji habsburški lakajji, da opero raz sebe madeže svoje politične preteklosti, ki je bila od prvega dne njih političnega delovanja pa do prevrata v znamenju pasje lojalnosti do svetle dinastije! Smešno je, da si upajo ti ljudje očitati komu habsburžanstvo, ko sami niti do danes še niso zlezli iz njega. No, pa Srbi prav dobro poznajo to lepo družbo, ki se je do včeraj branila položiti prisego kralju in domovini, a druge zmerja z Habsburžani. Dobro pripominja k temu prizoru „Politika“, ki pravi, da se je zbrala prav čedna družba, manjkal je samo še Stipica Radić, da bi dirigiral svojo habsburško himno, ki bi jo ta družba gotovo stoje pela in poslušala.

* Kislo grozdje. Vsi klerikalni listi so poročali o obiskih Korošca pri Pašiću o razgovorih Mandića z demokratami, a niti en list ni omenil, da nimajo ti razgovori službenega pomena; sedaj pa, ko se je Pašić lepo zahvalil in odklonil njegovo sodelovanje v vladi, ko so demokrati zavrnili Mandića, klerikalni listi izjavljajo, da so bili ti razgovori samo privatni in so prihajali iz lastne inicijative posameznih poslancev, ki niso imeli pooblastila niti stranke niti kluba. Zakaj je potem klerikalno časopisje o teh dogovorih prinašalo komunikacije, ki so imeli čisto službeni značaj?

* Bivši kralj Nikola obupava. Beograjski „Epohi“ se poroča, da je bivši kralj Nikola v strogem incognito dospel v Rim, da se posvetuje s svojimi pristaši. Ker ni več upanja, da se vrne na prestol, so sedaj vsi njegovi in njegovih pristašev napori usmerjeni na zahtevo, da dobi Črna gora „avtonomijo“.

* General Franchet d'Esperay na Kosovem. General Franchet d'Esperay je v spremstvu polkovnika Marka Popovića odpotoval na Kosovo in bo v Gračanici prisostvoval slavnosti za padle borce. Dne 5. februarja obišče francoski gost Sarajevo in Mostar.

* Fašisti opustošili srbsko čitalnico. V prostorih srbske čitalnice v Trstu se je v četrtek zvečer vršila tradicionalna proslava sv. Save z zabavo, na katero je imelo pristop le omejeno število povabljenih gostov. Okoli enajstih ponoči je prihrumela v dvorano tolpa oboroženih fašistov. Razbili so okrašeno cerkveno sliko sv. Save ter z divjim kričanjem začeli trgati zavese, razmetavali opremo po dvorani ter jo metali proti gostom, ki so se umaknili v ozadje dvorane. Ko so dovršili svoj „posel“, so s klici „Abbasso i schiavi!“ odšli. Jugoslovanski legacijski svetnik Marković in delegat Našić sta na kvesturi energično protestirala proti tolikemu nasilju. Karakteristično je, da se taki izgrede nemoteno lahko vrše natanko vis-a-vis ravnateljstvu kralj. kvesture v Trstu. Značilno za ves dogodek in za način laškega poročanja pa je, da „Piccolo“ javlja, da so fašisti zato razbili slavnost in uničili dvorano, ker je bila tam razobešena slika cesarja Franca Jožefa! (Bila je slika Sv. Save.)

* Iz Postojne poročajo: V nedeljo dne 16. januarja je priredil postojnski civilni komisar Cavalli „sijajni ples“, na

katerem je bilo povabljenih nad 200 oseb — skoro vsi iz Postojne. K prireditvi je prispevala država z več tisočaki, medtem ko morajo učitelji težko čakati na mesečno plačo. Postojnska narodna inteligenca se je jako številno odzvala povabilu — lep vzgled preprostemu narodu.

* Italijansko nasilstvo. Iz Istre poročajo, da so fašisti razposlali istrski duhovščini cirkular, v katerem zahtevajo, da se v cerkvah ne sme več rabiti ne glagolica, ne hrvatski ali slovenski jezik. Maša da se mora služiti samo v latinskem jeziku, pridiga pa mora biti italijanska. Če narodna duhovščina ne zahteva ne izpolni, jo čaka — smrt. Italijanske oblasti prekrizanih rok gledajo ta terorizem.

* V zasađenem ozemlju so napadi fašistov, podivjanih fanatikov, na dnevnem redu. Tako se je ob priliki plesa, ki se je vršil dne 30. m. m. v dvorani Delavskega konsumnega društva pri Sv. Jakobu, izvršil napad z opeko, ki se je pa k sreči izjalovil. Opeka je priletela z bližnjega dvorišča, kjer stanejo sami laški šovinisti. Italijanske oblasti vse to mirno gledajo in molče.

* Obsojeni župnik-obrekovalac. Znani politikujoči župnik, dr. Janjčič iz St. Petra v Savinjski dolini, je pred kratkim v zvezi z občinskim gentom Jernejem Novakom, sosvetnikom Povšetom in načelnikom krajnega šolskega sveta, Barfantom, napravil proti nadučitelju Robertu Senici na poverjeništvu za socialno politiko ovadbo, v kateri ga je dolžil raznih nečastnih dejanj. Nadučitelj Senica je seveda takoj vložil ovadbo proti obrekovalcem, katere je dne 3. t. m. pred celjskim okrajnim sodiščem doletela zaslužena kazen. Župnik je bil obsojen na tisoč kron globe ali 10 dni zapor, ostali pa na 300 kron ali 5 dni zapor. Značilno pri vsej tej stvari je tudi dejstvo, da so ovaditelji zlorabili pečat občine, krajnega šolskega sveta in župnije.

* Izlet jugoslovenskih kmetov na praški veletrg. Poverjeništvu za kmetijstvo nam poroča: Kmetijsko ministrstvo namerava organizirati skupen izlet kmetovalcev cele kraljevine na velik semenj v Pragi, ki se bo vršil od 28. februarja do 8. marca t. l. Vsi udeleženci izleta imajo vožnjo za polovično ceno na naših in čehoslovaških železnicah. Za potovanje je vsakemu potrebno najmanj 2400 K. Ker je za naš gospodarski napredek in za razširjenje obzora posameznikov in podjetnikov praška razstava velike važnosti, priporoča poverjeništvu za kmetijstvo vsem interesentom obisk sejma. Kdor se hoče udeležiti sejma, naj prijavi svojo udeležbo najkasneje do 12. t. m. ali državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru ali državni kmetijski šoli v St. Jurju ob juž. žel. ali državni kmetijski šoli v Novem mestu ali kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani. Pri naznanitvi udeležbe ima vsak udeleženec vplačati znesek 400 kron, ki je neobhodno potreben za kritje stroškov.

* Iz Trbovelj nam poročajo dne 30. t. m.: Veličasten pogreb je pričal, kako spoštovanje je uživala pokojna gospa Ana Dimnikova v najširših krogih naroda. Od blizu in daleč so prihitali zastopniki narodnih organizacij, da izkažejo zadnjo čast odlični rodoljubkinji. Iz Ljubljane so prišle gđca. Roblekova in ga. Maša Gro-mova kot zastopnici srednjega vodstva Ciril Metodove družbe, nadalje ge. Ludvikova, Potočnikova, Keršmančeva in Knajžlova kot odposlanci šentpeterske ženske, gospodje nadinspektor Ludvik in nadrevident Keršmanec pa kot zastopniki moške Ciril Metodove podružnice. Iz vseh krajev ob Savi so poslala narodna društva zastopnike, Sokoli iz Posavja so se zbrali v velikem številu. Spreveda se je udeležilo na tisoče domačega ljudstva, gospode, kmetov in delavcev, domača narodna društva so prišla korporativno. Delavska godba je igrala žalostinke, krsto so nosili Sokoli. Pevski zbor je pred hišo in na

pokopališču krasno zapel „slovenski materi“ v slovo. Ob odprtem grobu so se v lepih govorih poslovili od pokojnice ga. Potočnikova iz Ljubljane v imenu Ciril-Methodove družbe, g. učitelj Velkavrh v imenu domačih narodnih organizacij in narodnih delavcev, g. Kos pa za Sokolstvo. Pokojnici ostane ohranjen trajen lep spomin v analih našega narodnega življenja.

* Nepredvidnost ali predrznost. V zadnjih časih se ponavljajo slučajji, da se ljudje ne zmenijo za vojaške straže, ki so na službi pri raznih vojaških objektih. V Ljubljani je bilo že par konfliktov med stražarji in prebivalstvom, ki ni hotelo poslušati straž, samo obzirnosti poedinih stražarjev se je zahvaliti, da taki dogodki niso končali tako tragično, kot so končali v Zagrebu, kjer je straža ustrelila dva kmeta. Da se enaki slučajji ne bi ponavljali, je vojaško poveljstvo izdalo naredbo, da morajo straže ustaviti na 400 korakov vsako osebo, ki se približa stražarskemu mestu in postopati v vsakem slučaju po vojaških predpisih. V lastnem interesu opominjamo občinstvo, da se v vsakem slučaju odzove opominom stražarjev.

* Šolski centralizem v Sloveniji. Klerikalci obtožujejo državno šolsko upravo, da uvaja centralizem, katerega posledica je to, da imamo demokratije 15 šolskih nadzornikov v Sloveniji, klerikalci pa samo tri, ne pove pa, da so pri zadnjih volitvah za višji šolski svet dobili kandidati Udruženja jugoslovanskih učiteljev 1500 glasov, a Slomškarji niti 400 glasov. A za teh 1500 naprednih učiteljev je hotel imenovati Vrstovšek 18 klerikalnih nadzornikov, a samo enega naprednega. Kakšen centralizem je bil pa to! Dalje 1500 naprednih učiteljev je imelo v višjem šolskem svetu enega zastopnika, a 400 Slomškarjev tudi enega! Kakšna enakopravnost je bila to?

* Za invalide v Sloveniji. Otroški oder v Ribnici je podaril 500 kron za invalide Slovenije. Poverjeništvu za socialno skrbstvo, invalidski oddelek, izreka tem potom iskreno zahvalo.

* Okrajni zastop na Vranskem razpuščen. Kakor razglasa poverjeništvu za notranje zadeve, je okrajni zastop na Vranskem razpuščen. Za gerenta je imenovan Martin Orožim, posestnik in mlinar na Gomilskem, za njegovega namestnika pa Ivan Remić, posestnik v Letušu.

* Izlirjevalne pristojbine. Poslanec dr. Žerjav je posredoval pri ministru financ zaradi pretiranih izlirjevalnih pristojbin pri direktnih davkih. Minister je obljubil zmanjšati pristojbine, zlasti v opominjevalnem postopanju.

* Nove carinarnice v Sloveniji. Kakor se nam poroča, sta bili zadnje dni ustanovljeni podružnici mariborske carinarnice v Cersaku in carinarnice Gornji Cmurek v Sladki gori.

* Slavnostne znamke v korist invalidom. Povodom odlikovanja Beograda s križcem častne legije je ministrstvo pošte in brzojava izročilo prometu invalidske znamke po 5, 15, in 25 par nominalne vrednosti. Polovica prodajnega zneska je namenjena invalidskemu fondu. Znamke po 5 par nosijo sliko Kosovke djevojke, one po 10 par predstavljajo trpljenje srbske vojske o priliki umikanja skozi Albanijo, a one po 25 par simbolizirajo ujedinjenje našega naroda. Z ozirom na človekoljubni namen, kakor tudi z ozirom na okolnost, da ostanejo te znamke samo tri mesece v prometu in bodo vsled tega imele veliko filatelistično vrednost, je pričakovati, da bo občinstvo živahno kupovalo te znamke.

* Slabi učni uspehi v srednjih šolah. Ministrstvo prosvete je zahtevalo od več ravnateljstev srednjih šol poročila, kaj je po njih mišljenju vzrok slabih učnih uspehov na srednjih šolah. Večina ravnateljstev je tolmačila te šolske neuspehe z dejstvom, da se srednješolsko dijaštvo preveč zanima za delo v svojih organizaci-

jah, ki so večinoma prešle na politično polje in zanemarjajo šolo. Na podlagi teh poročil namerava ministrstvo sklicati anketo, ki naj kolikor mogoče omeji izvenšolsko delo srednješolskega dijaštva in ga zopet vrne šoli in pripravi za poznejše življenje. V anketo bodo poklicani vsi srednješolski ravnatelji in vsi odlični pedagogi iz naše države.

* Opuščanje uradnikov komunistov. V ministrstvu notranjih zadev je pripravljen ukaz, s katerim se opušča iz državne službe vsi uradniki tega resorsta, katerim je dokazano, da so bili v kakršnikoli zvezi z komunisti.

* Roparski umor v Skoplju. V Skoplju se je v noči od sobote na nedeljo izvršil grozen roparski umor. Dostoj neznan zločinec so umorili in izropali Stojanko Djordjevićev ter njenega sina in hčerko. Sum, da sta izvršila ludodelstvo, leti na dva čevljarska pomočnika, ki sta bila aretovana.

* Iz St. Petra v Savinjski dolini nam poročajo: Dne 1. t. m. se je podala deputacija 9 občanarjev k škofu v Maribor in z ozirom na neznosno politično gonjo župnika dr. Janjčiča, zahtevala takojšnjo njegovo odstranitev, oziroma premeščenje. Predložila je škofu tudi spomenico 71 rodbin s podpisi vseh družinskih članov, ki izjavljajo, da bodo v slučaju, ako Janjčič ne bo premeščen, takoj prestopili v pravoslavno vero.

* Porotno zasedanje v Mariboru. Prvo letošnje porotno zasedanje v Mariboru se prične 7. marca in obeta biti največje in najzanimivejše. Priglasenih je že dosedaj 20 razprav. Število pa bo najbrže narastlo na 50. Med drugim pride na vrsto slučaj Živko iz Ciglence pri Mariboru zaradi umora žene in otroka in obnove vitev procesa proti Tavčarjevi iz St. Ilje, ki je bila pri zadnjem porotnem zasedanju zaradi umora svojega moža obsojena na smrt, a je njen zagovornik prodiral z ničnostno pritožbo, ker se je med porotniki nahajal eden, ki ne zna slovenski.

* Redek jubilej je slavila dne 31. januarja rodbina Antona Božiča, posestnika v Polulah pri Celju, očeta celjskega odvetnika dr. Božiča, 75-letni Anton in 74letna Terezija Božič sta praznovala svojo zlato poroko, hčerka Marija in zet Ferd. Slana pa srebrno poroko. Istočasno se je vršila poroka sina slednjih dveh, Martina z gđc. Faniko Ocvirk.

* Žalostne razmere v Avstriji. Ko je prispel v sredo ob 11. uri dopoldne brzovlak Dunaj-Trst v Bruck, so ga obkolili delavski sveti ter zahtevali, da morajo izstopiti vsi pasazirji ter da morajo vzeti s seboj vso prtljago, da jo pregleda posebna komisija, obstoječa iz carinikov in iz zastopnikov delavstva. Ker so se pasazirji uprli, je posredovalo orožništvo, ki je izjavilo, da ono ni dalo ukaza, da se izstopi, pač pa da hoče skrbeti, da ne pride do kalenja miru. Ravno isto je izjavil okrajni glavar, ki je prišel na kolodvor. Pasazirji so nato izstopili in zastopniki delavcev so preiskali cel vlak, da bi našli v vlaku skrite tuje valute. Našli niso ničesar, na kar so delavski sveti neopazeno izginili iz kolodvora. Pred kolodvorom jih je čakala tisočglava delavska množica, ki se je nadejala, da bodo delavski zastopniki našli milijone tujih valut. Zaradi tega nasilstva je stal vlak preko dve uri v Brucku. Država, v kateri vladajo take razmere, je obsojena na pogin in Avstrija ne bo mogla več dolgo obstajati kot samostojna država.

* Slovenske šole v Ameriki. V nekaterih krajih Zedinjenih držav je število slovenskih rodbin tako narastlo, da si Slovenci ustanavljajo svoje šole s slovenskim učnim jezikom. Veliko šolsko poslopje so že pred leti otvorili v Clevelandu, kjer poučuje enajst učiteljskih moči. Učencev je bilo vpisanih lani nad tisoč.

Svetovna vojna.

Dalje.

Po državi sem razmnožil,
policijski aparat,
stroge ukaze sem naložil —
a preslab je naš urad.

Treba nove je metode
in odredb in navodil —
ker preveč je zdaj svobode
in premalo naših sil.

Treba nam je vsem priznati,
da brez vojske tak sistem
dolgo se ne da držati —
treba resnih je izjem.

V vojni slavna policija
v rokah ima vso oblast —
takrat lahko se razvija —
ptičke polovi se v past.

Kajti zdaj, gospoda, mora
se priznati — to je res —
povsod polno je upora —
pa ne smeš poseči vmes.

Ker vsak narodič zdaj voli
svojo delegacijo
in če si na protokoli
prideš v interpelacijo.

To je sreča, da navadno
se lasu nam ne skrivi,
vendar če gre vse uradno,
delamo bolj brez skrbi.

Vsi uporniki imeli
so do zdaj protekcijo,
z vojsko bomo jih prijeli
in jim dali lekcijo.

Ta gospod bi bil govoril
še na dolgo o vsem tem,
kaj bo za državo storil,
kadar pride nov sistem.

A minister za prosveto
prosil za besedo je
in z besedo svojo vneto
mu posegel v sredo je:

(Ker sicer besedo glavno
ima vedno policaj,
on pozna vso moč državno
in svetovni položaj.)

Rekel je: vse je resnica,
kar se tukaj govori,
vendar — kakor mož poklica,
nekaj se mi važno zdi.

Ker balkanska nekultura
nas poplavlja čez in čez,
je potrebna remedura,
da se ji zastavi jez.

Kot nositelji prosvete
naša pot gre na izhod,
naše so dolžnosti svete,
da odpremo nemštvu pot.

In zato je zgodovina,
ki najbolje nas uči,
s čimer ona se ne strinja,
to navadno se skazi.

Vzroke vojni je mogoče
najti vedno in povsod,
ampak vsakdo tudi hoče,
da imamo svoj povod.

Ker napasti brez povoda
Srbije mogoče ni,
zdi se treba mi, gospoda,
da se kak povod dobi.

Res, da Srbi so barbari,
tu odveč je vsak dokaz,
vendar naj se prej ne udari,
dokler ni še pravi čas.

Ker mi narod smo kulturni
in držimo se pravil —
naš boj bo tem bolj siguren,
če bo sankcijo dobil.

Tu je Hetzendorf poskočil
in pogledal naokoli:
Človek bi od jeze počil,
kaj ni vzrokov že dovolj!

Ker le čaka, čaka, čaka
naša diplomacija,
iz tega nastala taka
nam je situacija.

Kaj nam treba je povoda,
naš povod je silobran,
ampak zdi se mi, gospoda,
ta izraz ni prav izbran.

V rokah imamo dokaze,
kaj je delal srbski rod,
kdo naj čaka nove faze,
kdo naj čaka na povod?

Sicer pa, da se kulturi
naši kaj ne pripeti,
da bo vse prav profesuri,
lahko vsem se ugodi.

Kdor za vojno išče vzrokov,
težko najti mu jih ni —
treba je le nekaj pokov:
kar kdo išče — to dobi.

Znano je, da praznovali
Srbi bodo Vidov dan,
tam na meji bodo stali,
gledali na našo stran.

Mi pa čez bosanske meje
bomo manevrirali,
kar je treba, že vse preje
bomo pripravili.

Sam manevre sem odločil,
tudi vodil jih bom sam,
zraven strogo sem naročil,
kar zahteva naš program.

Ker patrolja naša v noči
lahko kam se izgubi —
in če srbska puška poč —
lahko kaj se pripeti.

Srbsko pleme nas sovraži
in predrzno je zares:
naš program je: draži, draži,
potem pride bojni ples.

Te velike naše vaje
Srbe naj razdražijo
in potem — za vse slučaje
Bosno naj zastražijo.

Kar se bo potem zgodilo,
to ne spada v vaš program,
jaz pokažem svojo silo,
kakor dobro vem in znam.

Brez ozira v desno v levo
in na jezo srbskih band,
z vaj odidem v Sarajevo —
pride tja — Franc Ferdinand.

Tiho vsi so obmolčali,
Hetzendorf je zarožljaj.
„Mislim, da smo dokončali“
jim grof Berchtold je dejal.

Vse nasvete in predloge
bom zapisal v protokol
in v soglasja znak in sloge
bom podal jih pred prestol.

Le gospoda naj dovoli,
da ne bo nikakih kriz,
ker so tukaj protokoli,
naj pridá vsak svoj podpis.

Storil bom po svoji moči,
da vse srečno se izvrši,
saj navadno se odloči,
kar ministrstvo želi.

Vsej gospodi srčna hvala
za nasvete in za trud,
S tem se seja je končala
brez zadržkov in zamud.

Ko so vsi ministri vstali
vrata odprl je lakaj
in domov so se peljali,
kot je njihov običaj.

Konec prvega speva.

Prisrčen sprejem ministra Beneša v Jugoslaviji.

Včeraj se je peljal minister dr. Beneš skozi naše kraje na poti v Italijo.

Prvi pozdrav na jugoslovanskih tleh je pripravil čehoslovaskemu ministru naš Maribor. Dasi se je šele tik pred poldnevom zvedelo, da se minister vozi skozi naše kraje, se je v Mariboru ta novica hitro raznesla in na kolodvoru se je zbralo precej našega občinstva. Ob eni popoldne se je pripeljal vlak. Minister potuje v posebnem vozu: spremlja ga njegova soproga, legacijski svetnik Filinger, ministrski svetnik Strimpl in osebni tajnik Hajný. Na kolodvoru je stala godba dravske divizije in četa sokolov. Ko je minister izstopil, je godba zaigrala himne. Ministra je pozdravil okrajni glavar Lajnsič v imenu vlade, general Maister v imenu častniškega zbora, ki je bil številno zastopan in dr. Vladimir Serbec v imenu sokolstva. Tu so se ministru predstavili tudi policijski ravnatelj Seneković, mestni gerent Poljanec, zastopnik Čehov prof. Janovski in gospa Maistrova, ki mu je kot zastopnica „Mariborskega ženskega društva“ izročila lep šopek. Nato je odšel minister v čakalnico, kjer je bilo pripravljeno za okrepčilo. Tu sta nagovorila ministra okrajni glavar Lajnsič in dr. Rosina v imenu mariborskih Slovencev. Minister se je pozdravil zahvalil v toplih besedah. Spominjal se je nekdanjih tovarišev, s katerimi se je v tujini skupno boril za osvoboditev češkega in jugoslovanskega naroda. Povdaril je, da bodeta češki in jugoslovanski narod v bratski vzajemnosti gotovo tudi v bodoče skupno delovala za dosego vzvišenih ciljev. Ministrove besede so bile sprejete z živahnim odobravanjem. Pevci „Glasbene Matice“ so zapeli nekaj lepih naših peem, kar je ministru zelo ugajalo. V čakalnici so bili ministru predstavljeni: general Plivelič, komandant vojaške realke, zastopnik duhovščine dr. Medved, pevovodja dss. Oskar Dev, predsednik okrožnega sodišča Cajnkar, sodni svetnik Graselli, dr. V. Pfeifer, dr. Povalej. Ker je moral vlak čakati na dunajski priključek, je sedel minister s soprogo v avtomobil generala Maistra in se je peljal skozi mesto na Falo, kjer si je ogledal našo največjo električno centralo. Na nadaljni poti je pozdravil ministra v Celju zastopnik vlade dr. Zužek, celjski mestni sosvet in mnogo narodnega občinstva. Tudi tu se je minister prisrčno zahvalil.

Čehoslovaski brzovlak je prišel s skoro dveurno zamudo v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru je bila zbrana velika množica ljudi, ki je pričakovala prihod čehoslovanskega državnika. V sprejemni dvorani, okrašeni z zelenjem in slikami regenta Aleksandra in predsednika Masaryka, so se zbrali predstavniki naših uradov: predsednik vlade dr. Pitamic in poverjenik Ribnikar, komandant dravske divizije general Dokić z načelnikom štaba podpolkovnikom Milčevićem, župan dr. Tavčar, podžupan dr. Triller, predsednik Česke občine Ružička, ter zastopniki mnogih narodnih organizacij med njimi klub Primork, Sokolstva itd.

Ko je vlak pripeljal na postajo sta sprejela ministra Beneša in njegovo soprogo, ki je prišel v spremstvu generalnega konzula dr. Beneša postajni načelnik Ludvik in trgovski ataše ljubljanskega konzulata dr. Zahorsky, ki sta ministra peljala v sprejemnico. Na potu mu je zbrano občinstvo prirejalo viharne ovacije. V sprejemnici je pozdravil ministra Beneša vodja deželne vlade dr. Pitamic; v imenu mesta Ljubljane ga je pozdravil župan dr. Tavčar, v imenu Primork je govorila gospa Debeljakova, ki je izročila ministru šopek, v imenu ljubljanskih Čehov ga je pozdravil občinski svetnik Ružička. Na vse pozdrave je odgovoril minister Beneš s kratkim govorom v katerem je povdarjal ozke zveze, ki vežejo čehoslovaski narod z Jugoslavo. Potem je generalni konzul dr. Beneš predstavil ministru navzoče predstavnike raznih narodnih organizacij, s katerimi se je minister prijazno razgovarjal; ministrova soproga pa se je ljubeznivo pogovarjala z navzočimi damami.

Po dvajsetih minutah se je vrnil minister, ki mu je občinstvo prirejalo prisrčne ovacije v salonski voz in med viharnimi živjoklici se je odpeljal proti Trstu.

Gospodarski svet.

Beograd, 2. febr. (Izv.) Danes so prispeli semkaj zastopniki raznih gospodarskih korporacij, zlasti industrijalnih, da se udeleže seje privrednega sveta, ki se začne jutri popoldne pri trgovskem ministrstvu. Načelniki vseh ministrskih odsekov so imeli danes posvetovanje o tem, kako naj vlada zastopa svoje stališče pri sejah privrednega sveta. Vršila se je tudi seja ekonomsko-financijskega komiteja, ki je načeloma rešila podreči reviziji vse izvozne in uvozne carinske

postavke z ozirom na izpremenjene valutne razmere. Iz Slovenije so prispeli zastopniki skoraj vseh važnejših gospodarskih krogov. Zvezo industrijcev zastopa inž. Šuklje, obrtno pospeševalni urad inž. Turnšek, za železno industrijo so navzoči inž. dr. Vidmar, dr. Obersnel in generalni ravnatelj Noot (Jesenice), za obrtnike Rebek (Celje), za ljubljansko trgovsko in obrtno zbornico predsednik Ivan Knez in tajnik Franc Mohorič, za slannikarsko industrijo Fran Cerar iz Stoba pri Domžalah itd. Danes popoldne je bilo predposve-

tovanje delegatov iz Srbije z delegati iz Hrvatske, Bosne in Slovenije. Jutri predpoldne pričnejo glavni referati. O reformi carinskega postopka ter tarif referira načelnik Savič, o trgovskih pogodbah pa načelnik Todorovič. Za zborovanja vlada v Beogradu veliko zanimanje.

Zenski kotiček.

Prva ženska zdravnica. Pred 53. leti je napravila prva ženska v Evropi svoj doktorat medicine. Bila je to Rusinja Nadeža Prokosjeva Suslova, hčerka kmetskih staršev, ki si je z velikim trudom in z žrtvami pridobila gimnazijske študije in napravila leta 1863 maturo. Ker so takrat vsled politično burnih časov zaprli za dalj časa peterburško medicinsko vseučilišče, je prosila Suslova v Curihu, da bi jo sprejeli na univerzo. Toda njena prošnja je bila odločno zavrnjena z utemeljitvijo, da je to nezaslišano vprašanje, ki ga ne more rešiti univerza nego država. Dolgo je morala prositi Suslova, da je smela končno vendarle posecati curiško univerzo kot izredna slušateljica. Napravila je vse rigorozno ter je dobila doktorski naslov za »medicino, kirurgijo in ginekologijo«. Vrnivša se v Petrograd se ji je po mnogih bojih posrečilo, da je napravila tudi tukaj doktorat, nakar ji je bilo dovoljeno, izvajati na Ruskem zdravniško prakso. Da bi se v svojem poklicu še bolj izobrazila, je potovala v Pariz, London in Monakovo. Potem je šla na Dunaj, kjer je prakticirala eno leto na kliniki. Končno se je vrnila v Peterburg; tukaj je dolgo časa izvrševala svoj poklic ter je bila zlasti pri ženskah zelo priljubljena. O času njenega štiri-desetletnega jubileja ji je osebno čestitalo mnogo zdravnikov in zdravnic, zdravniških družb in fakultet raznih vseučilišč.

Nadaljevalne šole za obrtne delavke.

Nemška vlada je že pred leti državnemu zboru predložila načrt velike obrtne novele, ki med drugim razteza dolžnost nadaljevalnega pouka tudi na obrtne delavke. — Nadaljevalne šole so velikega pomena, ker mlade ljudi baš v najnevarnejšem času navajajo k spoznanju dobrega ter jim nudijo priliko za poglabljanje izobrazbe in teoretično strokovno usposobljenost. Iskreno bi bilo želeli, da se tudi pri nas uvede obvezni nadaljevalni pouk za dekleta.

Črne glace-rokavice, ki so že ponošene, namaži na odgrnjenih mestih z volneno krpico, ki jo pomakaj v dobro črno tinto, zmešano z drevesnim oljem. Na čajno žličico tinte vzemi pet kapljic olja. Potem odgrni rokavice še s črno sukneno krpo. Rokavice ne puščajo barve in ostanejo svetle.

Pliš in baržun zlikaš tako-le: Obrni vroč likalnik, tako da bo široka stran, s katero navadno likaš, gledala navzgor. Potem položi na likalnik vlažno platneno krpo in potegni pliš narobe preko krpe in likalnika, tako da se bo kadilo iz pliša. Nato moraš pliš takoj skrtati z mehko krtačo. Prav tako postopaj s stlačenim baržunom (žametom).

Vlažne stene. Stanovanja z vlažnimi stenami so jako nezdrava. Od vlažnih stanovanj prihajajo najrazličnejše bolezni. Da se izognemo tej sovražnici človeškega življenja, moramo pridno zračiti sobe, v katerih prebivamo, da se stene osuše. Po nekaterih hišah pa ne pomaga niti to. Da osušiš stene, lahko uporabiš tudi sledeče sredstvo: Zavri v loncu dva litra vode ter kuhaj v njej pol kg navadnega mila. Ko se milo dobro raztopi, vzemi čopič ali pa kurjih peres in namaži stene s to milnico. Po preteku dveh dni namaži stene iznova s tako milnico, kateri pa pri-deni še nekaj galuna.

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrgnjenje s pravim Fellerjevim Elsa-fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elsa-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 9 K. Želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. *Eugen V. Feller, Stubica donja, Hlatska trg št. 360, Hrvatska.*

Alojz Petre
Marija Petre,
roj. Campa
poročena

1. februarja 1921 v Ljubljani

Varčna gospodinja
rabi edinele

GAZELA MILO

ki je najboljša
in najcenejša

Delniška glavnicai
K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerva okrog
K 10,000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemaka mesta.

Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Štritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptaju.

Delniška glavnicai
in rezerva okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzjavni naslov: „Banka“.